

ISKRA NA LEIPZIŠKEM SEJMU

Solidna predstavitev

Mednarodni sejem v Leipzigu, na katerem je v krogu držav Vzhoda in Zahoda razstavljal že šestnajstič tudi ZP Iskra, je bil tudi najbolj primeren povod za to, da je predsednik skupščine ZP Iskra Vladimir Logar podpisal sporazum o nadaljnjem poslovno-tehničnem sodelovanju z najpomembnejšo sorodno industrijo v NDR, združeno v kombinatu VEB Carl Zeiss Jena. Da gre pri tem za vse večjo uveljavitev naše tehnološke kvalitete v ostri mednarodni konkurenci je pričalo tudi več protokolarnih sprejemov, ki so jih priredili predstavnikom ZP Iskra, med njimi naj posebej omenimo sprejem namestnika predsednika ministrskega sveta in podpredsednika vlade Manfreda Pflęga. Posebni sprejem pa je za predstavnike ZP Iskre priredil tudi pomočnik ministra za mednarodne gospodarske odnose in zunanjo trgovino Rudolf Wekker. „Vzledno sodelovanje med Iskro in VVB AG je lahko primer, kako naj bi podjetja med seboj poslovala v vzajemno korist!“ je ob tej priložnosti izjavil podpredsednik Pflęgel.

ZP Iskra, ki beleži letos tridesetletnico od svoje ustanovitve, je nastopala na leipziškem sejmu že šestnajstič. Očitno je, da je prav sejem v Leipzigu v NDR, ki je tehnološko najbolj razvita dežela iz skupine vzhodnoevropskih socialističnih dežel, most za trgovinsko menjavo med Vzhodom in Zahodom, pri čemer vse dežele skupnosti SEV primerjajo svoje tehnične dosežke in prodajne cene s proizvodi in kupci zahodnoevropskih tržišč. Iskra, kot vodilna elektroindustrija socialistične in nevrščene Jugoslavije je očitno posebej poklicana, da pri tem da svoj prispevek. Očitno je, da prav po helsinškem sporazumu postaja, trgovina med Vzhodom in Zahodom vse bolj pomembna in tudi interes našega gospodarstva je, ne samo neposreden, da proda svoje izdelke, ampak da tudi ublaži še zadnje ostanke napetosti med bloki.

Zaradi leipziškega sejma je bil v redno JAT linijo za Berlin vključen tudi postanek v Leipzigu, kar je omogočilo velikemu številu jugoslovanskih gospodarstvenikov, da se v kratkem času lahko udeležijo tega pomembnega gospodarskega soočenja.

Na sejmu je bilo skupno nad 20 razstavnih paviljonov samo na tehničnem delu sejma, ostala industrija pa je bila večinoma v starem delu mesta. Ze po tradiciji in tudi letošnjih eksponatih je bil tudi na letošnjem sejmu poudarjen specialen prikaz elektro in optične industrije. Iskra s svojim lepo urejenim razstavnim prostorom, ki je bil v prvem nadstropju hale 15, je na 140 kvadratnih metrih površine prikazala predvsem izdelke telekomunikacij, elementov in laserske tehnike, večina lokala pa je bila namenjena za poslovno komercialne posle. Težko je sicer še pred koncem povedati, kakšni so bili konkretni rezultati teh razgovorov, vendar smo že iz bežnih razgovorov z Edom Sonnenwaldom, ki je bil tudi sicer odgovoren za Iskrin razstaveni prostor, povzeli, da smo v primerjavi

(Nadaljevanje na 2. strani)

Pogled na razstveni prostor letošnjega sejma v Leipzigu.

S seje predsedstva sindikalne konference ZP

V petek, 19. 3. je predsedstvo sindikalne konference ZP Iskra imelo svojo redno sejo, na kateri je obravnavalo naslednjo tematiko:

volitve v samoupravne organe in v kolektivne izvršilne organe skupščine ZP Iskra.

Ker se vse delovne organizacije niso poslale svojih kandidatov, je bil sprejet sklep, naj to storijo do 2. aprila, nakar bomo izmed predlaganih kandidatov izbrali predsestnike posameznih izvršilnih odborov.

Predsedstvo je v nadaljevanju razpravljalo o razpisu individualnih vodilnih delovnih mest v Skupnih službah ZP Iskra.

Ker o prijavljenih kandidatih ni bilo dovolj podatkov, o njih predsedstvo ni moglo zavzeti svojih stališč.

Predsedstvo je obravnavalo tudi pereči gospodarski položaj v okviru ZP Iskra, posebej še v primerih, kjer je poslovna izguba.

Novi finančni predpisi bodo poslovanje poostriili, kar bo povzročalo težave pri rednem poslovanju.

Posebno je pereče vprašanje TOZD z izgubami. Pri njihovem reševanju morajo nujno sodelovati delovne organizacije in Skupne službe Iskre.

Dogovorjeno je bilo, naj še v tem mesecu sindikat organizira sestanek vseh direktorjev delovnih organizacij, predsednikov konferenc sindikata in sekretarjev svetov ZK in ZP Iskra, na katerem naj bi ugotovili točno stanje in nakažejo rešitve nastalih problemov.

Združeno podjetje Iskra pa bo izvažala svojemu nemškemu partnerju izdelke optike, leče in dele objektivov in elektroniko za instrumente. Vrednost menjave bo letos znašala blizu milijona dolarjev v obe smeri, leta 1980 pa naj bi menjava znašala že nad 7 milijonov dolarjev. V okviru kooperacijske pogodbe bomo za vsako leto posebej sprejeli pogodbo, v kateri bomo precizirali obseg dobav, naročil, cene,

— J. Š. —

SKUPŠČINA ZP ISKRA LJUBLJANA

VABILO

Za sredo, 31. marca 1976, sklicujem 13. sejo Skupščine ZP ISKRA, ki bo v prostorih PPC ISKRA, Ljubljana, Trg revolucije 3, v veliki dvorani K-2, ob 12. uri.

Za sejo predlagam naslednji

DNEVNI RED:

- 1) Informacija o poslovnih rezultatih za leto 1975 — poročevalec Edvard Delopst
- 2) Prošnja TOZD Pržan za pridobitev sredstev iz rezervnega sklada
- 3) Prošnja TOZD Tovarne elektronskih naprav za pridobitev sredstev iz rezervnega sklada
- 4) Poročilo Odbora za samoupravni nadzor v zvezi z osebnimi dohodki vodilnih delavcev ZP ISKRA, službena potovanja v inozemstvo, poročevalec: Božo Tribušon
- 5) Programska zasnova glasila Iskra, poročevalec: Jože Čebela
- 6) Predlog za imenovanje arbitražne komisije
- 7) Informacija o doseženi stopnji sodelovanja v SOZD elektrovinske industrije Ljubljana
- 8) Informacija o poteku sprejemanja samoupravnega sporazuma Iskra INVEST SERVIS in o namenskem združevanju sredstev za projekt mikroelektronike
- 9) Poročilo o delu Skupščine ZP ISKRA za mandatno dobo 1974—1976, poročevalec: Vladimir Logar
- 10) Vprašanja delegatov.

PREDESEDNIK SKUPŠČINE
Vladimir Logar, l. r.

Predsednik skupščine ZP Iskra. Logar si je po podpisu pogodbe med drugim ogledal tudi razstveni prostor tvrdke Carl Zeiss.

Izjava predsednika skupščine ZP Iskra Vladimirja Logarja

PODPISANA DOLGOROČNA POGODBA ISKRA: CARL ZEISS

„Namen mojega obiska leipziškega sejma je bil podpis pogodbe med ZP Iskra in VEB Carl Zeiss Jena“, je izjavil v posebni izjavi za tisk predsednik skupščine ZP Iskra Vladimir Logar. „Pri tej pogodbi gre za dolgoročno sodelovanje na področju optike. Pogovorili smo se o predmetu sodelovanja, o tem, kaj bo delala Iskra in kaj VEB Carl Zeiss Jena, seveda pa smo ves čas ostali pri osnovnem predmetu poslovanja — lečah objektivov in elektronike.“

VEB Carl Zeiss Jena bo dobavljala Iskri za pokrivanje njenih lastnih in potreb jugoslovanskega trga fino merilno tehniko in mikroskope, ter opremo za dokumentacijsko tehniko.

plačilne pogoje in drugo.

Vse to se nanaša na Industrijo Telekomunikacij, TOZD Vega, pa tudi na nekatere druge tovarne. S strani VEB Carl Zeiss Jena je pogodbo podpisal generalni direktor Wolfgang Biermann, ki je ob podpisu izjavil pripravljenost za nadaljnje sodelovanje z Iskro, zlasti v pogledu specializacije in sodelovanja na področju elektronike in možnost skupnega nastopa na tržiščih tretjega sveta.

Na sejmu nam je družba VEB Carl Zeiss Jena pokazala celoten proizvodni program, ki ga je razstavljal in njeni strokovnjaki so naši delegaciji dajali podrobna pojasnila o proizvodnji razstavljenih predmetov. Podjetje Carl Zeiss Jena je eno največjih podjetij s področja optike na svetu in predstavlja za Iskro gotovo pomembnega partnerja, še posebej glede na to, ker je v sestavljeni Iskri tudi TOZD Vega, tovarna optike in za tako podjetje kot je Vega, je velikega pomena, da ima kooperacijo s tako veliko in poznano firmo. V okviru te kooperacije in poslovnega sodelovanja bo Iskra tudi prodajala vrsto njihovih proizvodov. V razgovoru s predstavniki VEB Carl Zeiss Jena smo se tudi dogovorili za skupen nastop na tržiščih tretjega sveta, kjer bi imela oba partnerja svoj interes, tu smo mislili zlasti na Latinsko Ameriko in afriške dežele.

Z Nemško demokratično republiko sodeluje ZP Iskra že 15 let, saj je naša tovarna Elektromehanika iz Kranja začela tedaj sodelovati s firmo VVB AG. Osnova tega sodelovanja pa predstavlja specializirano proizvodnjo kontaktorjev. Ker se je vsaka stran odločila proizvajati ožje področje tehniških izdelkov, s tem povečujeta oba partnerja proizvodnjo in tako dosežeta večjo produktivnost dela, večjo ekonomičnost, istočasno pa ima vsak partner na tržiščih potreben in ustrezen asortiment teh proizvodov.

V celoti vzeto: sodelovanje stopnjujemo iz leta v leto in je lani dosegel obseg blizu 10 milijonov dolarjev, v obeh smereh, za prihodnje obdobje pa računamo, da se bo to sodelovanje še razširilo in računamo, da bo zajelo leta 1980 trideset milijonov dolarjev.

Rad bi omenil še Iskrin razstavišni prostor. Sodim, da je bil dobro urejen, čeprav ni prikazoval celotnega proizvodnega programa Iskre, ampak je bila ponudba usmerjena na telekomunikacije in proizvodnjo elementov. Računamo namreč, da je pri nemških partnerjih v perspektivi za te artikule največji interes. Pri razgovorih, ki sem jih imel z nekaterimi generalnimi direktorji in predstavniki vlade, kot na primer s pomočnikom ministra za mednarodne gospodarske odnose in zunanjo trgovino Rudijem Wekkerjem in podpredsednikom vlade in namestnikom predsednika ministrskega sveta Manfredom Pflęgom, sem se ponovno prepričal, da Iskra, kljub nekaterim problemom uživa v DDR visok poslovni ugled in da je poznana tako, da se daje Iskrino sodelovanje z nemškimi partnerji za primer uspešne kooperacije in poslovnega sodelovanja jugoslovanskih podjetij s podjetji DDR. Z ozirom na našo nujno ekspanzijo v izvozu v prihodnjem obdobju je za Iskro izrednega pomena, da se obdržimo in razširimo naš položaj tako v Nemški demokratični republiko kot v ostalih državah.“

mak

Likvidnosti naproti

Čez nekaj dni, točneje prvega aprila, bo začel veljati novi obračunski sistem in sistem plačil. Tega dne bo marsikaterega nepreračunljivega ali pa preveč ambicioznega gospodarstvenika minilo veselje do šale, predvsem pa veselje do tavanja njegove temeljne organizacije v oblakih. Spustiti se bo treba na zemljo. Novi način meničnega plačevanja, ki bo v plačilnem prometu zamenjal sedanje akceptne naloge, bo mnogokatero organizacijo spravil na trdna tla, verjetno pa nekateri tega ne bodo vzdržali in bodo pač morali v stečaj.

Vsekakor je zdaj glavna naloga, da organizacije združenega dela, ki ne stojijo najbolje, skupaj z družbenopolitičnimi in samoupravnimi interesnimi skupnostmi in poslovnimi bankami skušajo sanirati izgubo, nepokrite investicije in zagotoviti nujno potrebna obratna sredstva. Le tako bomo novi obračunski sistem in sistem plačil lahko resnično uveljavili s prvim aprilom. Če se nismo ali se ne bomo dovolj pripravili na novi način plačevanja, nam bo omenjeni zakon sprva, če že drugega ne, zaprl sapo. Najhuje ga bodo sprejeli seveda tisti, ki že dolgo poslujejo z izgubo, ki jim kronično primanjkuje obratnih sredstev in ki so prezadolženi glede na svojo reprodukcijsko sposobnost.

Na splošno bomo morali zdaj storiti vse, da bomo čimprej izterjali stare terjatve, zavzeto se bomo morali lotiti zavarovanja terjatev, saj bo sicer obstojala nevarnost, da bodo dobri gospodarji potegnili krajši konec oziroma da bo šla poravnava dolgov na račun inflacije.

Skrb je še toliko večja, ker se je izkazalo, da mnogi delovni ljudje niti približno ne vedo za nove predpise, zaradi slabe informiranosti pa se celo dogaja, da ne poznajo niti finančnega položaja podjetja.

Novi zakon, katerega del je tudi prehod z akceptnega naloge na menice ni le neka tehnična operacija, ki naj končno le vpliva na normalizacijo plačilnega prometa med delovnimi organizacijami oziroma med delovnimi organizacijami in trgovino, pač pa je to predvsem poseg v družbene in ekonomske odnose, poseg, ki uvaja stroga finančna načela pri razpolaganju z družbenimi sredstvi; tistim, ki razpolaga z družbenimi sredstvi, bo moral v prihodnje bolj paziti, kaj bo počel z njimi, bolj bo moral varčevati in ne razmetavati družbenega denarja, konec koncev pa mu bodo to prepričali tudi novi predpisi. Zal je spet mnogo takšnih, ki mislijo, da bo tudi tokrat le veliko grmenja in malo dežja in da bodo že nekako prebradili kratkotrajno nevihto. Prav malo jim je mar poštenih gospodarsko-finančnih odnosov med delovnimi organizacijami, pri tem pa največkrat mislijo, da bodo sredstva za osebne dohodke že dobili od nekod, saj so jih dosledili od nekod, saj so jih dosledili še vedno dobili, če drugače ne pa z različnimi prisilami.

LD

Teško, vendar uspešno leto

Leto 1975 je bilo v znamenju intenzivnih gospodarskih sprememb po svetu in pri nas. Pri poslovanju smo se srečali z gospodarsko krizo mednarodnih razmer, ki je tudi pri nas povzročila slabše poslovne uspehe. Posebno problematičen je bil izvoz naših izdelkov, ki je v skoraj vseh TOZD nižji od planiranega. Zmanjšana prodaja je tako povzročila slabše končne rezultate od planiranih.

Kot posledica gospodarske krize so bili v vseh TOZD izdelani stabilizacijski programi. Jasno opredeljene naloge na področju razvijanja samoupravnih odnosov in boljšega gospodarjenja

preko povečanja prodaje, zmanjšanja vseh vrst stroškov ter obratnih sredstev, so prinesle uspehe. Ti so glede na napovedi ob oblikovanju stabilizacijskih programov in stanja gospodarstva v širši skupnosti, presegli vsa pričakovanja. Doseženi rezultati so sicer manjši od planiranih, a večji od leta 1974. Ob kritični analizi poslovanja je potrebno poudariti tiste elemente poslovanja, ki so v največji meri vplivali na slabše rezultate poslovanja.

Fizični obseg proizvodnje je porasel v primerjavi z letom 1974 za 1%, kar je zelo malo. Vzroki so v zmanjšanem obsegu prodaje in to predvsem v izvozu. Kot delovna organizacija z

proizvodnje manjši od rasti osebnih dohodkov. Ob upoštevanju produktivnosti merjene na celotni dohodek pa je razmerje pozitivno.

Zmanjšanje prodaje naših izdelkov v izvozu je vzrok, da nismo dosegli še boljših rezultatov poslovanja. Poleg zmanjšanja naročil so se postrili tudi roki dobave naših izdelkov kupcu in kvaliteta izdelkov. Kljub slabim napovedim smo planiran izvoz realizirali s 66% oziroma 93% glede na realizacijo leto prej. Prodaja na domačem trgu je bila realizirana nad planom z ind. 102 in 139 glede na leto 1974.

Sprememba v strukturi pa je prinesla tudi večji celotni dohodek kot posledico višjih cen na domačem kot izvoznem trgu.

Ustvarjeni celotni dohodek v višini 749,9 milijard din je za 24% večji od leta 1974. Ker so porabljena sredstva realizirana z indeksom 137 je povečanje dohodka samo 13%, kar pa je zadoščalo za pokritje obveznosti in potrebe ter za minimalno akumulacijo.

Ustvarjena 4,6% neto oz. 8,7% bruto akumulacija je manjša od planirane, a je glede na težko gospodarsko leto 1975 zadovoljiva.

Grobo predstavlo poslovanja dobimo s primerjavo indeksov za posamezne elemente poslovanja.

Gornji prikaz podaja relativna razmerja nekaterih elementov poslovanja za posamezno TOZD. Napačno bi bilo ocenjevanje in medsebojno primerjanje posameznih TOZD samo na podlagi prikazanih indeksnih kazalcev, ki ne upoštevajo absolutnih meril. Velikost posamezne TOZD tako po številu zaposlenih kot tudi po bruto produktu in drugih elementih se bistveno razlikuje, kjer na primer znašata 2% povečanja zaposlenih v TOZD Magneti enega, v TOZD Upori pa dvajset novih delavcev.

Zadane naloge v stabilizacijskih programih zajemajo omenjene težave v poslovanju in so zato tudi naloge v letu 1976. To velja tudi za razvoj samoupravnih odnosov, ki v končni fazi vplivajo na celotno poslovanje TOZD in DO. Rezultati teh prizadevanj so že vidni, tako da postajamo enotna in homogena gospodarska celota, ki bo lahko preko srednjeročnih planov in programov dosegla zastavljene cilje.

— O. Z. —

Ocena poslovanja

Z 8. zasedanja delavskega sveta Industrije telekomunikacij

Na svojem 8. zasedanju 11. marca t. l. je DS Industrije za telekomunikacije, elektroniko in elektromehanično najprej obravnaval in potrdil poročilo centralne inventurne komisije. Pri tem je sklenil, da so premoženjske vrednosti, ki so bile predmet popisa, realne in se jih sme uporabiti kot postavke v zaključnem računu DO na dan 31. 12. 1975, z upoštevanjem inventurnih razlik. Samo nekatera inventurna stanja so namreč zajeta po TOZD, druga pa bo treba razmejiti v zaključnem računu. TOZD, ki niso dale popolnih podatkov o inventuri, morajo to storiti v roku 14 dni. Vse odgovorne službe pa morajo proučiti ugotovitve in predloge centralne inventurne komisije ter do 10. maja 1976 posredovati poslovnemu odboru in DS poročilo o rešitvi posameznih zadev. Pri tem opozarja organe upravljanja in vodilne delavce TOZD, da pravočasno izvršujejo delovne naloge, obravnavajo predloge ter pošiljajo podatke in zapisnike za vse zadeve skupnega pomena. Delavski svet je obravnaval in potrdil poslovno poročilo za leto 1975 in pri tem ugotovil, da je bilo poslovanje Iskre Elektromehanike kot celote v letu 1975 uspešno. Temeljne organizacije, ki so v letu 1975 imele izgubo in poslujejo v okviru sporazuma o medsebojni solidarnosti, bodo izgubo nadomestile iz

ostanka dohodka drugih TOZD. Zlasti TOZD ATC, ki ima največjo izgubo in ker ta izguba traja že nekaj let, bo morala poiskati pota za razrešitev stanja — tako znotraj TOZD kot v odnosu do njenih dobaviteljev (BTM) in kupcev (PTT). Sanacija stanja je potrebna tudi v TOZD ERO, kjer izguba prav tako izhaja iz odnosa s partnerji na zunanem trgu ter iz nesorazmerne porabe sami TOZD. Poleg tega je treba zlasti v telefoniji vzpostaviti dohodkovne odnose v medsebojnem prometu, kar v letu 1975 ni bilo doseženo.

Samoupravni organi TOZD morajo posebej razpravljati in odločiti o inventurnih primanjkljajih in presežkih, ki so nesorazmerno visoki zlasti pri zalozah izdelkov in pri materialu. Službe morajo raziskati razloge tako visokih primanjkljajev in presežkov in predlagati ustrezne ukrepe, ker gre verjetno tudi za malomarno poslovanje.

S prehodom na obračun po realno doseženem dohodku je treba vsekakor storiti ustrezne ukrepe za selekcijo kupcev po možnosti plačevanja, hkrati pa iskati dobavitelje za ugodnejšo in redno dobavo materiala.

Do prihodnjega zasedanja DS izdelati plan porabe ostanka dohodka, tako da se predvidi solidarnostno prelivanje med TOZD in zagotovi vsem TOZD počitniški regres, po sporazu-

(Nadaljevanje na 3. strani)

INDEKSI REALIZACIJE leta 1975 v primerjavi z letom 1974

TOZD	Proizvodnja	CD	Bruto doh.	Izvoz	kadri	75	74
						družbeni proizv. na zap.	Struktura izvoza 1975
IEZE	101	124	115	93	103	111	100,0
Elektroliti	157	200	188	—	159	127	—
Feriti	102	104	102	128	101	100	5,2
Ker. kond.	82	107	101	103	86	109	8,3
Keramika	119	134	127	—	107	120	—
Kondenzatorji	96	132	108	91	102	105	20,1
Magneti	96	117	134	128	107	125	1,8
Orodjarna	—	106	102	—	94	106	—
Polprevodniki	102	107	114	57	99	111	11,2
SEM	—	—	—	—	—	—	—
Upori	107	109	114	99	102	110	50,5
Baterije	95	122	91	461	104	95	2,9

p. TOZD SEM je šele v letu 1975 posloval kot TOZD, zato tudi ni možna primerjava na leto 1974.

SOLIDNA PREDSTAVITEV

(Nadaljevanje s 1. strani)

z dosedanjimi uspehi veliko dosegli. „Ne da se primerjati, kajti leta 1956 še sami nismo vedeli, kaj naj bi razstavili; nekaj nam je sugeriral Jugoslavija public, danes pa je Iskrina proizvodnja moderna in ve, kaj hoče na področju elektronske in elektro industrije in zato tudi ve, kaj razstavlja: elektronsko telefonijo, mikroelektrooniko in lasersko tehniko.“ Seveda pa je hkrati opozoril tudi na nekatere težave pri konkretni realizaciji, upoštevaje, da je, seveda, vsak izvoz vezan na ustrezno potreben uvoz. „Iskra si je zastavila nalogo, da od lanske blagovne menjave v vrednosti blizu 10 milijonov dolarjev pride v letu 1980 na obseg 30 milijonov dolarjev v obe smeri,“ je menil predsednik ZP Iskra Vladimir Logar, ter ob podpisu pogodbe o dolgoročnem poslovno tehničnem sodelovanju s partnerjem VEB Carl Zeiss Jena za tisk izjavil: „Iskra spet opravlja pionirsko delo. To, da smo podpisali dolgoročno pogodbo, nam jamči, da bomo na tem področju ostali ter obseg menjave celo razširili. Pri tem moramo upoštevati še posebej nove možnosti za skupen nastop v državah tretjega sveta.“ Tej pobudi se je pridružil tudi generalni direktor mešane družbe VEB Carl Zeiss Jena Wolfgang Biermann, ki je pojasnil, da izvažajo v Jugoslavijo že šest let preko Balkanije in da so v zadnjem letu dosegli izvoz v višini dveh milijonov dolarjev in da ga nameravajo v letu 1958 potrojiti. Kot se je pri tem nadejal pozitivnega sodelovanja z Iskro, tako so se tudi predstavniki Iskre lahko prepričali o vrhunski kvaliteti izdelkov Zeiss. Še posebej so izdelki Zeiss primerni za opremo industrije, inštitutov in šolstva (obisk njihovega planetarija je na vse naredil izjemen vtis), pri čemer stoji za izdelki Zeiss pravcata armada 40.000 zaposlenih.

Vsi ti novi sporazumi in razgovori, kot tudi neposredni in prijateljski obiski na razstavišču Iskre — med drugimi tudi podpredsednika vlade Manfreda Pflögla, so še enkrat potrdili, da je Iskra ob svoji tridesetletnici častno zastopala jugoslovansko industrijo v mednarodni konfrontaciji leipziškega sejma in tako tudi najboljšo proslavila svojo tridesetletnico obstoja in dela.

Mara Ovsenik

močno usmeritvijo in tudi deležem izvoza naših izdelkov, smo tudi v Iskri najbolj prizadeti ob nihanju gospodarske stabilnosti v mednarodnem obsegu. Vrednostno izvozimo skoraj tretjino, količinsko pa skoraj polovico proizvedenih izdelkov. Razlike v fizičnem in vrednostnem obsegu prodaje so zaradi različnih cen izdelkov na domačem oz. izvoznem trgu. Tako nam tudi majhno vrednostno povečanje izvoza povzroči veliko večjo proizvodnjo.

Pomembno vlogo v stabilizacijskih programih so odigrali stroški poslovanja. Naša prizadevanja, da znižamo indirektno stroške na višino, ki je pod planirano, nam niso v celoti uspela. Tudi direktni stroški so rasli nekoliko hitreje od proizvodnje. Stabilizacijska prizadevanja pa se niso mogla v celoti odraziti v letu 1975 zaradi kratkega časovnega obdobja. Tako pričakujemo, da bodo rezultati preteklih in bodočih prizadevanj za relativno zniževanje stroškov v celoti, znani v teku leta 1976.

V drugi polovici leta je bilo veliko napravljenega na področju obratnih sredstev, oz. konkretno za zaloge na carini, katerih višina je padla na minimalno. Problematika zalog surovin in materiala ter gotovih izdelkov in nedovršene proizvodnje pa še naprej otežuje naše poslovanje. Spremembe v pogojih poslovanja in s tem možnosti prodaje so povzročile manjšo proizvodnjo, ne pa tudi temu ustrezen manjši dotok surovin in materiala.

Po drugi strani pa so se skladišča gotovih proizvodov polnila zaradi zmanjšane prodaje.

Positivne premike smo napravili na področju zaposlovanja. Prehitra rast števila zaposlenih v prvem polletju 1975 glede na rast proizvodnje je terjala ukrepe, ki so se odrazili v zmanjševanju števila zaposlenih. (v okvirih masovne fluktuacije) v drugi polovici leta. Od planiranih 4.706 delavcev je povprečno zaposlenih 4.388, stanje konec leta pa kaže samo 4.323 zaposlenih. Rast števila delavcev je dosegla svoj vrh v mesecu juliju, od tu dalje pa sledimo padanju do meseca decembra, ko smo imeli 93 delavcev manj kot meseca julija. Kljub tem pozitivnim premikom je povprečno število zaposlenih v letu 1975 za 3% večje od povprečja leta 1974, kar je glede na porast proizvodnje preveč.

Izraba delovnega časa, povprečni osebni dohodki na zaposlenega in produktivnost dela niso najbolj ugodni. Poleg sorazmerno slabe izrabe delovnega časa in zmanjšane proizvodnje, je tudi število zaposlenih vplivalo na slabo produktivnost. Načela resolucije o družbenoekonomskem razvoju namreč povezujejo rast povprečnih osebnih dohodkov z rastjo produktivnosti. Ugotoviti moramo, da je porast produktivnosti merjene na fizični obseg

Študijski tečaj za barvno TV

Udeleženci študijskega tečaja za barvno televizijo.

PROIZVODNJA V FEBRUARJU 1976

(stalne cene)	Izpolnitev v 000			Odnos m. r. do mes. pl.	Odnos r. I-II do let. pl.	Odnos r. I-II do pl. I-II	Odnos r. I-II/76 do r. I-II/75
	I-II 75	I-II 76	mesečna r.				
TELEKOMUNIKACIJE	273.889	325.319	160.163	88,0	15,1	95,6	118,8
ELEMENTI	92.795	93.590	52.960	89,6	13,3	79,1	100,8
ŠIROKA POTROŠNJA	107.174	136.873	75.016	81,2	15,5	73,2	127,7
AVTOMATIKA	111.687	108.922	64.933	85,8	11,3	74,0	97,5
AVTOELEKTRIKA	58.669	71.509	36.704	78,5	11,4	77,2	121,9
EMO	70.137	63.148	34.428	100,9	14,7	91,4	90,0
SKUPAJ	714.351	799.361	424.204	86,6	13,9	83,8	111,9
ISKRA COMMERCE — Servis	12.086	12.663	6.752	114,0	13,3	99,5	104,8
Inštitut za produktivnost in metrologijo	2.846	1.851	947	58,3	9,5	57,0	65,0
SKUPAJ ISKRA	729.283	813.875	431.903	86,8	13,9	83,9	111,6

Marjan Krajičnik

Lepi uspehi industrije Avtoelektrika v letu 1975

Vse TOZD industrije Avtoelektrika, razen TOZD Mali zaganjalniki so lani uresničile in presegle proizvodne načrte. Na uspešnost poslovanja so vplivali predvsem povečani proizvodnja in prodaja ter nove zmogljivosti.

Industrija Avtoelektrika je lansko poslovno leto zaključila z relativno dobrimi rezultati, čeprav se je morala tudi ona spoprijemati z gospodarsko krizo. Res pa je, da je recesija ni tako hudo prizadela kot nekaterih drugih Iskrinih industrij npr. Široke potrošnje ali EMO.

V skupnem seštevku je bila proizvodnja po TOZD industrije Avtoelektrike lani za več kot 50 % večja kot leto prej, celotni dohodek pa je bil višji kar za 57 %. Čeprav je bil za lansko leto značilen visok porast cen reprodukcijskih materialov, so porabljeni sredstva za doseg takšnega obsega dohodka rasla nekoliko počasneje od celotnega dohodka in sicer za 52 %. Dohodek celotne industrije je porastel za 68 %, ostanek dohodka pa za 108 %.

Ti rezultati so še toliko bolj vzpodbudni, če vemo, da so lani močno narasli izdatki iz dohodka, zlasti pogodbeno obveznosti in tiste obveznosti, ki so na novo nastopile v tekočem letu – to je pokrivanje izgub jugoslovanskih železnice in elektrogospodarstva. Prav zaradi tega niso mogli v poslovni sklad razporediti toliko sredstev kolikor bi sicer potrebovali za zagotovitev povečanega poslovanja. Danes je zato eden njihovih glavnih problemov pomanjkanje obratnih sredstev.

Ta problem je toliko bolj pereč zaradi sprememb v predpisu o ugotavljanju celotnega dohodka v letu 1976 in drugih predpisov, ki se nanašajo na zavarovanje plačil.

Temeljne organizacije so iz svojega dohodka iz leta 1975 sicer vložile največji del v poslovno zagotovitev normalnega poslovanja v tem letu.

Lani so bili zaradi pomanjkanja lastnih sredstev prisiljeni najemati dodatna, predvsem kratkoročna posojila za kritje primanjkljaja obratnih sredstev. Poleg tega so z letošnjim letom začeli odplačevati posojila za nakup osnovnih sredstev, pretežno za TOZD Mali zaganjalniki. Vse to je povzročilo možno povečanje pogodbenih obveznosti, saj so le-te znašale lani približno za 75 % več kot leta 1974.

Sredstva, potrebna za izplačilo osebnih dohodkov so lani narasla za okoli polovico. Povečanje gre deloma na račun večjega števila zaposlenih, pa tudi zaradi višjih osebnih dohodkov.

Poprečni osebni dohodek je po TOZD industrije Avtoelektrika znašal

	Proizvodnja 1974/v 000	Proizvodnja 1975/v 000
Celotni dohodek	414.50	650.220
Dohodek	123.000	206.300
Ostanek dohodka	12.960	26.900
Zaposlenih	2.250	2.565
Poprečni OD	2.300	3.150

Ocena poslovanja

(Nadaljevanje z 2. strani)

mih pripadajoče nagrade, subvencije družbenopolitičnim organizacijam ter kritje obveznosti po sporazumih in dogovorih z družbenimi skupnostmi.

Bilanca stanja sredstev in virov sredstev naj se med letom razčiščeje in usklaja skupaj s posameznimi temeljnimi organizacijami.

Delavski svet je obravnaval in potrdil spremembe zasnov gospodarskega plana za leto 1976.

Pripombe delegacij posameznih TOZD v zvezi z gospodarskim planom bodo posredovane ustreznim službam v nadaljnje reševanje.

Delavski svet je bil seznanjen, da Elektromehanika na sicer predvideno prosto soboto dne 27. marca 1976 normalno posluje in se neto osebni dohodek zaposlenih tega dne nameni za gradnjo dijaških in študentskih domov v SR Sloveniji.

Na predlog odbora za družbeni standard je delavski svet sklenil naslednje:

1. Zagotovi se 1.000.000 din iz sredstev za zadovoljevanje stanovanjskih potreb v letu 1976 za kreditiranje nakupa standardnih stanovanj devetim prosilcem iz Elektromehanike.

2. Iskra Elektromehanika naj za pri Samoupravni interesni skupnosti Kranj za kredit v višini

25.150.000 din iz naslova združenih sredstev za nakup najemniških stanovanj v občinah: Kranj, Jesenice, Radovljica in ljubljanskih občinah.

3. Iskra Elektromehanika garantira predpisano udeležbo za nakup stanovanj v letu 1976, in to v višini 10 % zaprosenega kredita iz združenih sredstev pri Samoupravni stanovanjski skupnosti Kranj, ki znaša 2.794.638,00 din.

4. Delavski svet je potrdil RAZPIS za dodelitev posojil graditeljem stanovanjskih hiš in odobril sredstva za posojila:

- 4.000.000 din iz 2 % od BOD, s katerimi razpolagajo TOZD
- 2.000.000 din iz sklada skupne porabe po ZR 1975

Razpis velja za TOZD, ki imajo skupni žiro račun in ki so podpisale samoupravni sporazum o urejanju stanovanjskih zadev.

Predsednik delavskega sveta tovariš Jože Zaletel je nato obvestil delegate DS, da je to zasedanje zadnje v tej mandatni dobi in se hkrati zahvalil vsem delegatom, družbenopolitičnim organizacijam, vodstvu delovne organizacije in TOZD za sodelovanje in pomoč pri delu delavskega sveta.

Prav tako se je glavni direktor tovariš Aleksander Mihev v imenu vodstva zahvalil za delo v delavskem svetu predsedniku in vsem delegatom delavskega sveta.

TOZD Generatorji in elektronika: Na traku trisebernega napetostnega regulatorja je zaposlenih 44 delavk.

– poslovanje TOZD Delovna sredstva na osnovi novih dohodkovnih odnosov, ki omogočajo pridobivanje dohodka iz tržne in netržne dejavnosti v odvisnosti od dohodka, ki ga ustvarjajo delavci v proizvodnji s tržno realizacijo svojega dela

– reorganizacija skupnih služb, predvsem na komercialnem, razvojnem in finančnem področju, ki je bila pogojena z reorganizacijo v smislu branžne organizacije.

Prodaja na domačem trgu je kljub delnemu zastoju v prvem polletju potekala po predvidevanjih. Zlasti se je močno povečala prodaja nadomestnih delov, neposrednim potrošnikom in to iz znanih razlogov, saj je zdaj v prometu relativno več starejših vozil kot prejšnja leta. Glavni kupci izdelkov Avtoelektrike pa so še vedno Crvena zastava in 21. maj pri osebnih vozilih. TAM in Famos pri gospodarskih vozilih, pri traktorjih pa Industrija motorjev Rakovica in Torpedo iz Reke.

Za lanskoletno prodajo na domačem tržišču je bila tudi značilna počasnejša rast prodaje izdelkov za osebna vozila ter veliko povpraševanje po sestavnih delih za traktorsko industrijo.

Načrtovalnega izvoza lani niso dosegli, čeprav se jim je izvoz v primerjavi z letom 1974 povečal za dobrih 60 % in je znašal 3.730.000. Načrt so uresničili le približno 70 %, predvsem zaradi sprememb, ki so nastale na svetovnem tržišču, verjetno pa nekaj tudi zato, ker je bil ta načrt zastavljen preveč ambiciozno. Največ so izvozili v Francijo, sledita pa Romunija in Italija.

Za leto 1975 so bili značilni veliki napor pri sklepanju dolgoročnih pogodb s tujimi partnerji. Tako so podpisali dolgoročno kooperacijsko pogodbo s Poljsko firmo Polmo. Le-ta vključuje sodelovanje pri proizvodnji zaganjalnikov, in vžigalnih tuljav, poleg tega pa tudi v pogodbi med Crveno zastavo in Polmotom. Lani so podpisali tudi pogodbo s firmo Bosch o dolgoročnem proizvodnem sodelovanju pri proizvodnji altematorjev, magnetnih vžigalnikov in sestavnih delov za zaganjalnike. Hkrati so povečali tudi obseg sodelovanja s Cimosom, s tem pa so se jim še bolj odprla vrata v sodelovanju s francosko firmo Citroen.

TOZD TOVARNA BATERIJ ZMAJ, LJUBLJANA

Rezultati poslovanja

Gospodarjenje – pa naj bo dobro, poprečno, ali slabo – je vedno rezultat večjega števila dejavnikov, ki posredno, ali neposredno vplivajo na pogoje, ki o rezultatih odločajo.

Strokovna struktura delavcev, zaposlenih v TOZD Zmaj se glede na leto 1974 ni spremenila. Napredek pa je najlepše videti pri reševanju stanovanjske problematike. V ta namen so lani namenili 187 milijonov, od tega 145 za gradnje, adaptacije in nakup novih stanovanj. S preostalimi 420.000 so sodelovali na natečaju Ljubljanske banke in dobili dodatnih 830.000 dinarjev posojila. S temi sredstvi bodo rešili stanovanjski problem 4 delavcev. Posojilo pri skladu za stanovanjsko gradnjo Ljubljane je dobilo 6 delavcev, 4 pa so dobili stanovanja s pomočjo solidarnostnega sklada.

Fluktuacija, ki je bila leta 1974 s stopnjo 17 % še zaskrbljujoč pojav, je padla na 13 %, kar je pa še vedno precej velik odstotek, vendar glede na slovensko poprečje ne več zaskrbljujoč.

Število zaposlenih je bilo v poprečju nekaj večje kot leto prej, število delovnih ur pa približno enako. To je vplivalo, da se je število dni poprečne odsotnosti zaradi boleznih dvignilo nad 30. Tudi število opravljenih nadur je bilo v primerjavi s prejšnjim letom nižje.

Ker pa je ostanek dohodka glavno merilo pri delitvi sredstev za osebne dohodke, so le-te lahko dvignili le za 16 %.

V letu 1975 so vsa razpoložljiva investicijska sredstva namenili za gradnjo novih delovnih prostorov v Stegnah. Ti prostori so zametek nove tovarne, v začetni fazi pa bodo služili kot skladišča. To bo omogočilo sprostiti del prostora na Šmartinski cesti tako, da bodo že jeseni lahko vsaj delno preuredili proizvodnjo.

Avgusta lani so sprejeli stabilizacijski program. To pomeni, da so se zavzeli za izboljšanje poslovanja in za zaustavitev nekaterih neugodnih gibov. Prvi rezultati so se pokazali že ob koncu lanskega leta, čeprav glavne rezultate pričakujejo šele letos.

Letošnja glavna naloga je uskladiti prodajo z načrtom. Za delavce prodajne službe je to težak problem, saj bo na prodajo gotovo vplival nov sistem plačevanja, ki ga v načrtu niso upoštevali. Da jim bodo delo olajšali, bodo morali predvsem skrbeti, da ne bo več zamud pri osvajanju novih proizvodov. Le-ti so močno orožje v boju s konkurenco ter ne nazadnje: v pro-

Ob traku za izdelavo 9-voltnih baterij 6 AF 22 v Šentvidu pri Stični.

Produktivnost je porasla za 4 %. Hkrati s tem je prodaja na domačem trgu – izražena v istih brutto prodajnih cenah – narasla za 4 %, skupno s trgovskim blagom pa za 7 %. Preostanek izdelkov so v drugi polovici lanskega leta izvozili v Vzhodno Nemčijo. Vrednost izvoza je pokrila približno polovico vrednosti uvoza. Hkrati so tudi zmanjšali zalogo za polovico.

Vendar pa so podatki – čeprav zanimivi – nižji od tistih, ki so si jih zastavili v načrtu. Ob zvišanju indirektnih stroškov v okviru načrta je njihov poslovni rezultat – ostanek dohodka – 11 % nižji kot v letu pred tem.

daji izdelek ne povzroča samo stroškov ampak tudi dohodek.

Hkrati s tem bodo morali izboljšati tekoče reševanje problemov v tehnologiji in urediti vprašanje dobaviteljev. Trenutno so vezani na enega samega, vendar se zavedajo, da ta ne zadošča, če hočejo zaveziti naraščanje cen.

Glavna naloga pa bo obrzdanje stroškov, ki jih je že za 38,5 milijonov dinarjev. To je naloga vseh, uresničili pa jo bodo le z zavestnim prizadevanjem in tovariškim opozarjanju na napake. Edino na ta način bo možno uresničiti vse naloge in izplačevati ustrezne realne osebne dohodke.

Stane Fleischman

INDUSTRIJA ZA AVTOMATIKO, TOZD ORODJA, LJUBLJANA, STEGNE 15

razglašata naslednja prosta delovna mesta:

- dveh KV brusilcev
- dveh KV koordinatnih vrtalcev
- dveh KV strugarjev
- enega KV rezkalca

Za vsa zgoraj navedena delovna mesta se zahteva ustreznost poklicna šola in dveletna praksa.

– referenta za kooperacije

Za to delovno mesto je zahtevana izobrazba strojnega tehnika oz. končana poklicna šola in praksa v proizvodnji orodij.

Za vsa delovna mesta je predvideno poizkusno delo 45 dni.

Rok za sprejem prijav je 15 dni po objavi. Informacije lahko dobite na telefon 57-373.

Skupne službe ZP
Področje za inovacije

objavlja prosto delovno mesto
VODJE ODELKA ZA RAZLIKOVALNE ZNAKE IN PRAVO – v službi SIL

- Pogoji:
- dipl. pravnik
 - znanje dveh svetovnih jezikov, od tega en jezik aktivno
 - nekaj let delovnih izkušenj
 - zaželen je pravosodni izpit.

Delovno mesto je v Ljubljani, Tržaška 2. Nastop službe je možen takoj. Pismene prijave z življenjepisom in dokazili o izobrazbi sprejema splošni sektor Skupnih služb ZP Iskra, Ljubljana, Trg revolucije 3. Objava velja do zasedbe delovnega mesta.

**DOPIŠUJTE
V ISKRO**

Lanski dosežki

Največja temeljna organizacija v industriji EMO – TOZD Posoda je lani kljub naporom celotnega kolektiva poslovala z izgubo. Največ težav so imeli zaradi slabe prodaje, vsled česar so morali večkrat zmanjšati in spremeniti proizvodnjo. Še vedno imajo velike zaloge.

Skoraj 2.000-članski kolektiv TOZD Posoda je doživljal v lanskem poslovnem letu prave pretrese, saj jih je gospodarska kriza huje prizadela kot marsikoga v Iskri. Položaj bi bil še dosti hujši, če se ne bi neprestano prilagajali trenutnim potrebam. Zdaj, ko ocenjujejo, kakšno je bilo minulo leto, ugotavljajo, da so izvedli lani v proizvodnem programu in tehnologiji toliko sprememb kot že dolgo ne.

Že meseca marca so izdelali akcijski program, da bi pospešili prodajo, ter pristopili k raziskavi tržišča, zlasti tujega. Cilj njihovega izvoznega programa je bil v tem, da bi na mesec

izvozili najmanj za 360.000 dolarjev izdelkov. Ta program so z velikimi napori dosegli in celo preseglji.

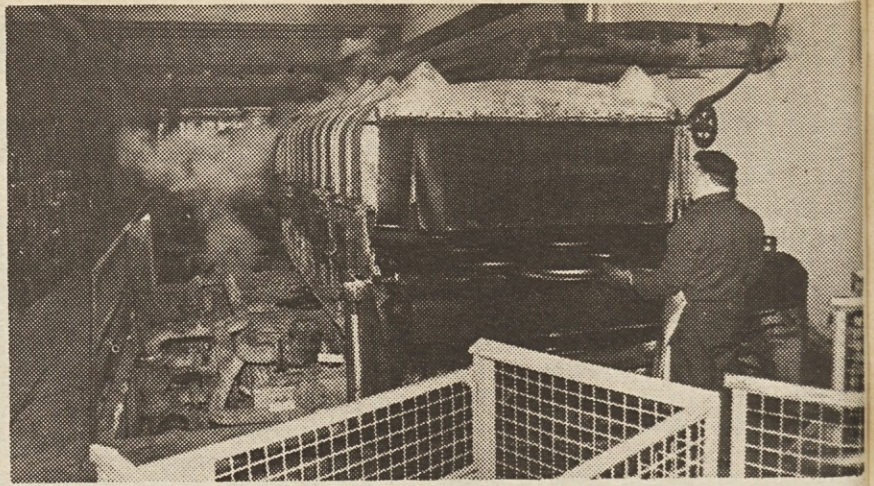
Še pred polletjem so spoznali, da zastavljenega letnega gospodarskega načrta ne bodo mogli uresničiti, zato so meseca junija pristopili k njegovi spremembi. Namen teh sprememb je bil v tem, da bi se kar najbolj prilagodili tržnim potrebam. Osnovni poudarek so dali tistim izdelkom, ki so bili bolj iskani na tržišču, pa tudi tistim, v katere je treba vložiti več dela in manj materiala. S tem jim je ob zmanjšani proizvodnji uspelo polno zaposliti vse delavce.

Lanskoletnega proizvodnega plana niso dosegli niti po količini niti po vrednosti. Osnovni vzrok je vsekakor premajhna prodaja na domačem tržišču, ki pa so jo skušali nadoknaditi s povečanim izvozom. Zaradi neprestanega prilagajanja tržišču so morali preiti tudi na manjše serije, ki pa terjajo večji izmet, poslabšala pa se jim je tudi kakovost izdelkov. Na slabše proizvodne uspehe so vplivali tudi povečani stroški poslovanja, saj so bili lani znatno višji kot leto prej. Porasli so vsi, še posebno pa stroški neproizvodnih storitev, dnevnice, pogodbenih obveznosti in podobno.

Po lanskoletnem neuspehu TOZD Posoda je zdaj glavna naloga celotnega kolektiva, da letos pokrije nastalo izgubo. V ta namen bodo izdelali poseben sanacijski program, ki bo vseboval konkretne akcije in zadolžitve z roki za izvedbo posameznih nalog.

Akcija naj bi šla predvsem v teje smeri:

- zastaviti vse sile, da se ponovno utrdijo na domačem tržišču, predvsem v drugih republikah, kjer so jih konkurenti precej izrinili;
- prizadevati si, da bi na inozemskem tržišču še okrepili svoj položaj in dosegli višje cene;
- v proizvodnjo vnesti več tehnološke in delovne discipline;
- še povečati informiranost vseh članov kolektiva preko samoupravnih delovnih skupin;

Surovo posodo pred emajliranjem kemično očistijo.

– vzpodbujati skrb in prizadevnost za zniževanje stroškov;

– nenehno krepi samoupravno in delovno zavest vseh članov kolektiva. Ob prizadevnosti vseh članov TOZD Posoda jim bo zastavljene cilje

gotovo uspelo uresničiti, tako da bo do lahko ob koncu tega leta z veseljem ugotavljali, da so ugodno poslovili, pa čeprav se bodo vplivi gospodarske krize kazali še nekaj časa.

ŠIROKA POTROŠNJA, TOZD ANTENE, VRHNIKA

Skrb za kakovost

Če kdaj, je v času nizkega povpraševanja kakovost važna. Dobiti dober glas pomeni dosegati kvaliteto, obdržati ime – spet pomeni kvaliteto. Sedanji tržni položaj zahteva kljub ustvarjenemu ugledu visoko raven kakovosti, saj je ponudba daleč nad povpraševanjem.

Tega se v TOZD Antene na Vrhniki dobro zavedajo. Do pred dobrim letom zalog skoraj ni bilo, zdaj pa leži v skladiščih trimesečna proizvodnja in zato posvečajo poleg prodajnih prizadevanj vso skrb kvaliteti.

Doslej je ta stočlanski kolektiv svoje izdelke v glavnem kontroliral s samokontrolo, sedaj pa bodo uvedli službo kvalitete – kontrolo. Na tečaj so poslali človeka, ki bo skrbel za to področje po strokovni plati, s tem pa upajo, da bodo tudi zmanjšali izmet in znižali stroške predvsem z zmanjšanjem reklamacij.

Sicer se s svojimi kvalitetnimi izdelki res lahko postavijo med konkurenco po svetu. Njihov izdelek je kvalitetno in estetsko enak dosežkom po svetu. Žal pa jim manjka dobro ime in poslovnih stikov, ki bi prišli prav ravno zdaj, ko bi z izvozom našli potrebno tržišče.

Uporabljajo zelo kvalitetne materiale in z aluminijem, ki ga mnogo uporabljajo ni težav. Več težav je s plastiko. Že so imeli primere, ko je material kvalitativno in funkcionalno ustrežal, s staranjem pa se je pokazalo, da je plastika mnogo pred rokom trajanja zgubila svoje kakovosti in se začela lomiti. Seveda so prešli takoj na nove materiale.

Pogoste so tudi težave s kooperanti, ker se dogovorjene kvalitete ne držijo. Tak primer so imeli s kooperantom, ki jim je kromiral nekatere dele. Krom ni bil predpisane kvalitete in postopek pokromanja ni ustrežal poznejši rabi. Kromirani deli so se pričeli luščiti in so izgubili sijaj.

Seveda pa pri kakovosti izdelka ne gre le za izdelek, tu je važna še kvaliteta odnosov, poslovanja in strokovnih pojasnil ob prodaji. Zato so zaposlili strokovnjaka, ki instruiral prodajalce in trgovske potnike, katere antene so za njihovo območje porabne, najbolj ustrezne in kako jih monti-

rati, da bodo najbolje služile svojemu namenu. Ukrep je bil med trgovci in potrošniki toplo pozdravljen, saj pomeni izvirno informacijo ob nakupu izdelka.

FY

TOZD Antene: Dorica Lilič montira pritrdilce.

Klimatizacija v naši poslovni stavbi

Poslovni center v Ljubljani je v celoti klimatiziran. O tem ste prav gotovo že slišali od sodelavcev, ki delajo v njem, ali pa od tistih, ki službeno prihajajo vanj.

Informacije in mnenja o napravi, ki v eni uri predela in pripravi nad 200.000 m³ zraka, so sila različna. Eni so zadovoljni, drugi pa imajo zopet kup pripomb. Ker naprava deluje že leto in pol vam lahko posredujemo podatke o kvaliteti zraka, gibanju temperature in pretoku zraka v poslovnih prostorih.

Iz analiz meritev, ki nam jih redno izdeluje Zavod za varstvo pri delu SRS – Center za ekologijo in toksikologijo lahko posnamemo iz podatkov za mesec februar zanimive podatke o koncentraciji onesnaževalcev zraka v stolpnici, ki jih lahko primerjamo z dovoljenimi vrednostmi. Stanje povprečnih vrednosti je naslednje:

Rbslovni center		Dovoljene vrednosti
zveplov dioksid SO ₂	0,042 mg/m ³	0,150 mg/m ³
dušikov dioksid NO ₂	0,033 mg/m ³	0,085 mg/m ³
dim	0,041 mg/m ³	0,150 mg/m ³

Koncentracija škodljivih nečistoč je torej na delovnih mestih precej pod dovoljenim, torej zrak je dokaj čist in neškodljiv. O tem nas overja podatek o koncentraciji zveplovega dioksida, ki so jo v tistih dneh namerili na Prešernovi cesti in je znašala povprečno 0,310 mg/m³ torej samo nekaj sto metrov stran od naše stolpnice je zrak približno 7,5 krat bolj onesnažen.

Za počutje na delovnem mestu pa so odločujoči mikroklimatski pogoji. Tudi meritve teh so pokazale ugodne rezultate. Temperatura je bila na veliki večini merilnih mest v etažah v normalnih merah, na nekaterih mestih pa celo višja od priporočljive. Dokaj enakomerno je tudi temperaturno polje, saj temperatura med tlemi in na višini 1,2 m ni nikjer presegala 0,5 stopinj C. Relativna vlaga je bila povsod v dovoljenih mejah, hitrost gibanja zraka pa je bila razen nekaterih redkih izjem optimalna.

Vzdrževanje in uravnavanje klima naprave je zelo zahtevno in odgovorno delo. Naprava praktično ne sme izpasti iz obratovanja in mora biti stalno redno vzdrževana po vseh navodilih proizvajalca.

Velike težave predstavlja za mehanike ISKRA Poslovnih stavb onesnažen ljubljanski zrak, ki zahteva pogostejšo menjavo filtrov kot jih je predvidel projektant. Ker pa so filtri dragi, poleg tega pa so še iz uvoza, seveda vse to predstavlja dodatne težave pri vzdrževanju ugodnih klimatskih pogojev.

Tako smo se koncem lanskega leta znašli prav zaradi neplačanih storitev IPS-u od strani koristnikov v situaciji, da nismo mogli nabaviti in zamenjati filtre pravočasno. To je povzročilo, da so začeli iz konvektorjev leteti črni delci prahu. Izpihovalne šobe so se skoraj povsem zamašile s

Celotni dohodek	329.54	95
Dohodek	77.770	77
Poprečno število zaposl.	1.836	95
Poprečni OD na zaposl.	2.564	118

Za premagovanje težav – kadrovska politika

Ni slučaj, da prav zdaj mnogo govorimo in razpravljamo na prav vseh ravneh o kadrih. Sprejeli smo vrsto resolucij in priporočil, od skupščinske resolucije o kadrovske politiki dalje, ker se zavedamo, da brez kadrov ne bo mogoče uspešno izvajati in uresničevati delegatskega sistema, poglobljati in utrjevati samoupravljanja in končno, uspešno izvajati srednjeročnega načrta našega ekonomskega razvoja.

Zavest o tem, da na kadrih sloni vse, je danes prodrla že v vse sredine. Kajti spričo razvejanega delegatskega sistema, potrebujemo zanj neprimerno več kadrov kot doslej, toda takšnih, ki bodo politično usposobljeni in strokovno podkovani, da bodo lahko uspešno sprejemali in kvalificirano razpravljali o daljnosežnih odločitvah v razvoju našega samoupravnega socializma.

Potem so tu osveščeni, politično in strokovno podkovani delavci, neposredni proizvajalci, ki jim moramo nuditi vso potrebno možnost in podporo, tako pri njihovem političnem usposabljanju, kot pri izobraževanju pri delu, saj tvorijo ogromen rezervoar kadrov, ki jih naše samoupravljanje terja iz dneva v dan več.

Podobno je tudi v naših družbenopolitičnih organizacijah, zlasti v SZDL ki mora tako s številnimi kadri, skupaj z Zvezo komunistov, utrjevati in širiti

delegatski sistem v krajevnih skupnostih, teh temeljnih celicah našega samoupravnega socializma, kjer delovni človek živi.

Vse te in podobne cilje pa bomo lahko uspešno izvedli in uresničili, če bomo izvajali načrtno, premišljeno in množično kadrovske politiko in nenehno skrbeli za razvoj in napredek kadrov. Prve rezultate vseh teh prizadevanj že lahko zabeležimo, saj deluje danes v našem delegatskem sistemu, samoupravljanju in drugod že kakih 10 % neposrednih proizvajalcev Slovenije, to je približno 60.000 delavcev, neposrednih proizvajalcev, da ne govorimo o številnih tisočih drugih občanov, ki sodelujejo in delajo v krajevnih skupnostih.

Vendar pa, kljub visoki številki aktivnih udeležencev v delegatskem samoupravnem sistemu s tem nikakor ne moremo biti zadovoljni. Prizadevati si moramo naprej! Okviru naše kadrovske politike moramo k aktivnemu družbenemu delu in odločanju pritegniti čim več ostalih proizvajalcev, jih usposabljam politično in dvigniti strokovno; to je tudi ena izmed resnih zahtev naših naporov naše kadrovske politike.

Druga plat naše kadrovske politike pa se mora še bolj izraziti v našem celotnem izobraževalnem sistemu. Kot zahteva naše samoupravljanje moramo eni strani čim višjo družbenopolitično

(Nadaljevanje na 5. strani)

Ugodni delovni pogoji so osnova za uspešno delo.

Samoupravna interesna skupnost za rekreacijo in oddih ISKRA, p. o. LJUBLJANA Prešernova 27

RAZGLAŠA PROSTO DELOVNO MESTO

RAČUNOVODJE

Začasna honorarna zaposlitev po pogodbi

Poleg splošnih pogojev se za zasedbo zahteva:

1. Ekonomska srednja šola z najmanj 5-letno prakso samostojnega vodjenja računovodstva
2. Moralno-politična neoporečnost
3. Možnost nastopa takoj.

Pismene prijave vložite z navedbo dosedanje zaposlitve na Samoupravno interesno skupnost za rekreacijo in oddih ISKRA – Ljubljana, Prešernova 27, telefon 24-926

ISKRA – ŠIROKA POTROŠNJA-ODBOR ZA MDR

razpisuje prosto delovno mesto administratorke. Delovno mesto je v Iskri poslovni stavbi, Ljubljana, Trg revolucije 3.

Pogoj je znanje strojepisja in zaželena praksa. Stanovanja ni. Nastop takoj.

Razpis velja do zasedbe delovnega mesta. Ponudbe pošljite na naslov ISKRA – ŠIROKA POTROŠNJA, Kadrovska služba, Kidričeva 66,

64000 Škofja Loka, P. P. 55 Na istem naslovu dobite podrobne informacije (tel. 064-60-681).

Inovatorji v Elektromotorjih

Iskra v Železnikih je znana po svoji inovacijski dejavnosti. Ima sorazmerno dobro kadrovske zasledbo v strokovnih službah, na drugi strani pa specialni proizvodni program zahteva vedno nove izpolnitve in tehnične rešitve. Elektromotorji v Železnikih so namreč edini proizvajalec v Jugoslaviji, ki se ukvarja izključno s proizvodnjo malih elektromotorjev. Ta specialna veja pa seveda zahteva posebne priprave in aparature, ki jih ni mogoče vedno dobiti na svetovnem, še manj pa na domačem trgu.

Leta nazaj so avtomatizirali vrsto delovnih postopkov in tako s stroji dosegli večjo preciznost in prihranili pri delovni sili. Seveda pa je bilo za izpolnitve delovnih procesov potrebnih vrsta novih strojev, za katere so mnogo investirali in jih dodatno opremili za posebno funkcijo, ki naj bi jo določil stroj opravljal.

Mnogo naprav pa je izključno delo domačih inženirjev in tehnikov. Izdelali so jih v tovarniškem remontu in orodjarni. Doslej so zložili precej strokovnega znanja in dela v avtomatizacijo in avtomatizacijo vrste strojev. Odvezmalne in dodajalne naprave nadomeščajo večkrat enega, ali dva delavca. S tem pa so pogosto dosegli tudi smoter svojega snovanja, naj bi človek stroj le nadziral, ne pa mu služil.

Živahna inventivna dejavnost v združenem podjetju je spet razgibala najširši krog delavcev. Pred kratkim je Komisija za invetivno dejavnost obravnavala vrsto tehničnih izboljšav in koristnih predlogov. Področje široke inventivne dejavnosti je neizčrpen vir izpopolnitve, včasih majhnih a kažejo razumsko zasledovanje proizvodnje ne le strokovnega kadra, ampak tudi zaposlenih delavcev.

Komisija za inovacije ima tudi svoj precizen pravilnik, ki določa kaj je koristen predlog, kaj tehnična izboljšava in kaj izum. Razmejeno je tudi, kaj je strokovnjak dolžan narediti po službeni dolžnosti in kaj je plod njegove iznajditeljske dejavnosti. Pravilnik določa tudi nagrade, ki so po velikosti in koristnosti kaj različne in vezane na odstotek dobička, ki ga ima TOZD od tehnične izboljšave.

Te dni so dobili nagrade štirje iznajditelji.

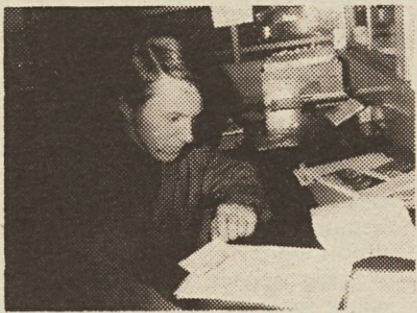
STONE LOTRIČ, strojni ključavničar in urejevalec v montaži za tehnično izboljšavo. Po njegovi zamisli so izboljšali natezalce na navijalnih strojih za hladilniški elektromotor. Z novimi natezalci so dosegli prihranek okrog 3 kg lakirane bakrene žice v eni izmeni. Ker delajo v dveh izmenah vse leto, je to velik prihranek materiala in močno zmanjšal izmet.

STONE FRELIH, elektrotehnik, dela kot referent v remontu, je doslej prijavil tri tehnične izboljšave, ki so vse že izvedene in so se v praksi dobro izkazale. Skonstruiral je nov dvoročni vklop za ekscentrične, pnevmatske in hidravlične stiskalnice. Prej so imeli stalne težave z okvarami, ker je bilo dvoročno stikalo treba vključiti istočasno, kar pa je bilo zelo utrudljivo. Novi vklop je izpopolnjen na načelu praznjenja kondenzatorja. S to novostjo je delavec psihično razbremenjen, ob isti stopnji vamosti. Poleg tega pa je cena našega stikala nižja.

Druga izboljšava je nova konstrukcija tipalk na rototestu. Z izboljšavo je dosegel lažje nameščanje elektrod, hitrejšo zamenjavo, tako je treba tipalke manjkraj menjavati in dosegel je možnost preciznega podajanja elektrod. Uspeh je precejšen prihranek časa in dela.

Tretja inovacija pa je fiksna namestitve tuljave za ugotavljanje ovojne stika na rotorjih za mali elektromotor. S to inovacijo je dosegel, da med delovnim procesom odpade en gib pri kontroliranju ovojne stika. S tem pa je tudi zmanjšana možnost okvar na aparaturi.

MARJAN ŠMID, elektrotehnik in referent za MID je dobil nagrado za izumljeno pripravo, ki služi za pnevmatsko preizkušanje okrovov lužnih črpalk. Dokumentacijo in prototip je izdelal sam in ga uporabljajo v kontroli že nad eno leto. S tem je Šmid dosegel zmanjšanje izmeta, naprava pa ima še to prednost, da okrove preizkusijo pred obdelavo in ne šele po njej, kot so delali prej. Tako je prihranjenega še precej dela pri obdelavi tega polizdelka.

IVAN MOHORIČ, orodjar (in znan alpski smučar) je dobil nagrado za koristen predlog. Pomagal je rešiti tehnični problem krivljenja vodil ščetk na malem elektromotorju, ki so ga pred kratkim razvili kot kooperantski posel s firmo AEG. KF

ZA PREMAGOVANJE TEŽAV – KADROVSKA POLITIKA

(Nadaljevanje s 4. strani)

usposobljenost vseh neposrednih proizvajalcev, tako potrebujemo na drugi strani tudi dolgo vrsto strokovno in politično čim boljših kadrov. Pri usposabljanju, šolanju in vzgoji teh kadrov pa igra odločilno vlogo naš šolski sistem. Kot je na eni strani naš šolski sistem, od osnovnega šolanja do visokega šolstva razvejan in širok, še nikakor ne moremo biti v celoti zadovoljni z njegovo učinkovitostjo. Podatki, ki kažejo, da je v osnovnih šolah kar 25 odstotkov osipa, ki doseže v visokem šolstvu celo visoko število 75 odstotkov, nas vsekakor ne morejo razveseliti. Potem je tu še neustrezna izbira učnih smeri, saj se, na primer, na univerzah študentje največ vpisujejo na ekonomske, pravne in družbene vede, znatno manj pa na tehniške vede, čeprav nam razvoj in družbeni napredek kazeta, da imamo največji primanjkljaj prav v tehniških kadrih. Tudi tu bo potrebno marsikaj odločno in bistveno obmiti v prid naši zamisli kadrovske politike. V mislih imamo usmerjeno izobraževanje, ki naj odigra odločilno vlogo pri premagovanju že zgoraj omenjenih anomalij. Tu gre za posodobitev šolstva, celodnevno šolo, modernizacijo učnih načrtov – skratka za daljnosežne, vnaprej premišljene posege, ki morajo skupaj z našim načrtom razvoja pripravljati in usmerjati v tisti študij, s področja katerega najbolj potrebujemo strokovnjake, da bomo lahko harmonično in uspešno izvajali zamisli in načrte našega srednjoročnega plana razvoja gospodarstva. In ne navsezadnje je tu še pomemben dejavnik izobraževanja med delom in ob njem, saj danes, spričo razvoja tehnologije, potrebujemo čim bolj strokovno kvalificirane neposredne proizvajalce in pri tem tudi kadrovska politika lahko odigra pomembno in odločilno vlogo.

Kadrovska politika je torej v tem smislu sestavni, integralni del vseh naših prizadevanj za socialistično in samoupravno preobrazbo naše družbe, je tisti temelj naše politike, ki bo, načrtno in premišljeno, ne samo koristil našemu nadaljnjemu razvoju, temveč mu bo pomagal krepko tudi vnaprej v premagovanju vseh težav in problemov, ki nam jih vsak dan nalaga družbena praksa.

Mara Ovsenik

Delovno in zavzeto

Poročilo o rednem letnem občnem zboru aktiva ZB Elektromehanike

Na svojem rednem letnem občnem zboru je aktiv Zveze borcev Iskre – Elektromehanike 17. 3. razpravjal o raznih vsakodnevnih problemih, ki zadevajo tako družbo kot DO in njih same. Po izvolitvi delovnega predsedstva ter organov občnega zbora je prebral poročilo o enoletnem delu aktiva njegov predsednik Avrelj Tronkar. Pri tem je opozoril navzoče na dejstvo, da se pritiski svetovnih nazadnjaških sil na osvobodilna gibanja ter neuvrščene dežele stopnjujejo. Zato moramo usmeriti vso svojo pozornost na učinkovito organizacijo SLO ter pospešiti razvoj ekonomičnosti notranje organizacije ter samoupravljanja. Pri oceni gospodarskega položaja delovne organizacije ter njenega poslovanja v l. 1975 je tov. Tronkar poudaril predvsem potrebo po skrajnem varčevanju ter delovni disciplini vseh članov kolektiva. Pri obravnavi družbenega standarda borcev je navzočim obrazložil tudi njihove možnosti pri koriščenju zmogljivosti počitniških in objektov za okrevanje. Navedel je tudi način štetja let delovne dobe za nekdanje borce NOB. Nadalje je navedel tudi udeležbo borcev – članov kolektiva Elektromehanike – na posameznih spominskih obletnicah osvoboditve in dogodkov iz NOB. Glede na to, da so določene zadeve za udeležence NOB še vedno nerešene, je poudaril predvsem delovni značaj konference. Dodal je še, da mora biti skrb za življenjske in delovne pogoje borcev stalno prisotna in naj obrodi še boljše rezultate. Ob koncu svojega izvajanja je tov. Tronkar dodal še poročilo o finančnem poslovanju aktiva.

V zvezi z vprašanjem aktiviranja družbene samozasčite v delovnih sredinah je v razpravi obveljalo mnenje, da je treba o tem sprejeti tudi čisto konkretne sklepe, kar velja tudi za druga področja družbene aktivnosti nekdanjih borcev. Sledila je podrobna informacija o organizaciji ambulantnih zdravstvenih pregledov za člane ZB. Ker so ambulate za borce v zdravstvenih domovih preobremenje-

ne s preventivnimi pregledi, slednje tudi za borce v večjih delovnih organizacijah izvajajo njihove obratne ambulante. V razpravi je bil izrečen poziv k čuvanju družbene lastnine v počitniških domovih v lasti ZB ter potrebi po točni evidenci prijavljenih. Predsednik socialne komisije pri Sindikatu Elektromehanike je zatem prisotne seznanil z letošnjimi možnostmi in cenami letovanja. Glede stabilizacijske in kadrovske politike v DO so ti menili, da je treba sistematsko registrirati tekoče potrebe TOZD, prosta delovna mesta pa objavljati javno v tovarniškem glasilu. V prid stabilizacije je treba zaustaviti zaposlovanje tudi na režijskih delovnih mestih, saj se sedaj pojavlja določena neenakopravnost proizvodnih.

PREPREČEVATI ODKLONE

Kot je v razpravi poudaril predsednik ZB ZP Iskra in hkrati delovni predsednik zbora Franc Križnar, se moramo še vedno boriti za racionalnejšo izrabo delovnega časa, delovno disciplino ter hitro posredovanje točnih podatkov. Uvoz še vedno premalo zmanjšujemo. In ker planiranje poteka še vedno bolj „na oko“, se kopičijo zaloge v skladišču. Pobrigrati se bo treba pa tudi, da bomo vedeli dovolj o novem načinu plačevanja, veljavnem od 1. aprila letos. Primerno bo treba ukrepati tudi v zvezi z osebnimi dohodki vodilnih tako v ZP kot v DO, saj so slednji prekoračili dopustno razmerja, sprejeta s sklepi skupščine ZP. Tudi integracija Iskre in Gorenja še ne živi v polni meri, zato bo treba tudi tu še marsikaj storiti. Direktor kadrovskega področja in splošnega sektorja DO Ivan Cvar je zatem posredoval navzočim pozdrave v imenu službeno odsotnega glavnega direktorja Aleksandra Miheva. Poročal je o reorganizacijskih spremembah in poslovanju DO v l. 1975, ki je potekalo v znamenju ekonomskih pretresov na tujih in domačih tržiščih. Ker je kljub razmeroma ugodnim proizvodnim rezultatom ostanek dohodka skromen (nekaj čez 5 milijard N din), ga bo treba zelo smotno porazdeliti. Za zagotovitev socialne varnosti kolektiva

bo treba v l. 1976 proizvajati ob domala enakem številu zaposlenih še več kot doslej. Tako naj bi uresničili tudi izvozni načrt, ki predvideva izvoz v vrednosti 33 mio USA dolarjev, osebni dohodki pa naj bi se v celem letu povečali za 23–24%. Za uresničitev teh načrtov pa bo seveda pogoj boljše gospodarjenje. Omenil je še, da so v zvezi s premeštvami kadrov iz TOZD v TOZD določene težave, ker to urejujejo slednje same. Stanovanjske probleme borcev rešuje DO sproti. Sledili so pozdravi sekretarja sveta ZK DO Janeza Kerna, predsednika DS DO Jožeta Zaletela ter predsednika občinskega Odbora ZB Jožeta Marjeka. Slednji se je v svojem nagovoru navzočih zavzel za aktivno sodelovanje borcev na terenu ter negovanje tradicij NOB, pri čemer naj več sodeluje tudi lokalna in tovarniška glasila. Glede na opazno zaostrovanje mednarodnih odnosov in poskuse razbijanja naše družbene ureditve moramo biti še posebej pozorni na dogajanje okrog sebe in zavestno ter aktivno preprečevati odklone v naši samoupravni socialistični skupnosti.

V razpravi je bila načeta tudi problematika metodologije dela po Work-Factor sistemu. Prizadeta delavka, ki je sprostila razpravo o tem, ga je označila kot nesocialističen, saj po njenem in mnenju sodelavcev ljudi preveč izmožga.

Navzoči so razpravljali še o prijavih za odlikovanja družbenopolitično aktivnih članov, pri čemer bo akcija izvedena vzporedno s praznovanjem 30-letnice Iskre. Glede na predloge sindikata je bilo letos od ca. 200 predlogov upoštevanih 180. Pri tem je zelo pomembna karakteristika tudi aktivnost predlaganih kandidatov na terenu. Podelitev bo izvedena drugi teden v septembru.

Ob koncu so borci izvolili nov odbor komisije ZB v sestavi: Martin Brce, Slavko Grobovšek, Vlado Guna, Jože Hočevar, Vera Jocič, Tončka Jurajevčič, Franc Križnar, Franc Oman, Avrelj Tronkar in Janez Zajc.

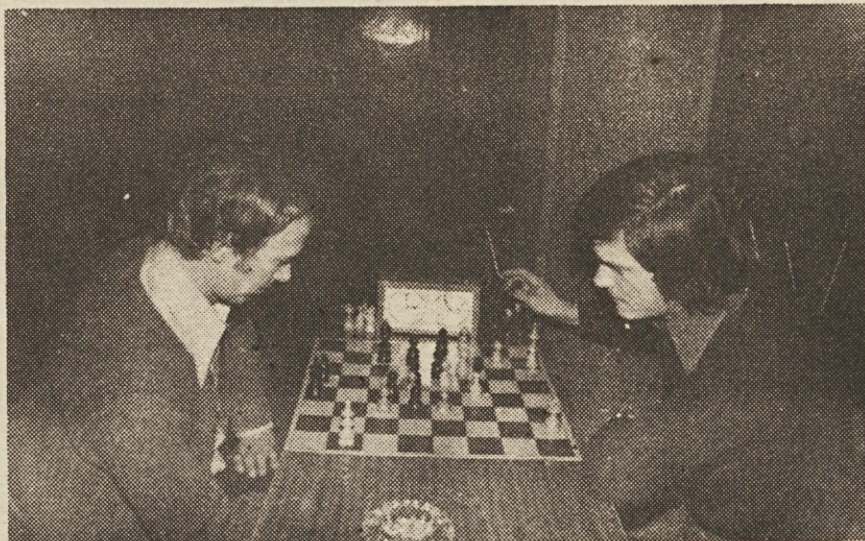
S soglasjem vseh prisotnih je bil na mesto predsednika aktiva ponovno izvoljen Avrelj Tronkar.

Viktorija Budkovič-Rayyes

Šahovsko prvenstvo Elektromehanike

Majda Kirn in Marta Oblak sredi partije.

Dvoboj med Albinom Oblesčakom in Branetom Dezelakom.

Redni hitropotezni šahovski turnir Iskre

Redni trimesečni hitropotezni šahovski turnir Iskre bo 10. aprila t. l. ob 8,30 v Osnovni šoli v Žužemberku.

Prijave bo do vključno 6. aprila zbiral SANDI ČERNE, TOZD KRAMIČNI KONDENZATORJI, 68360 Žužemberk, ali po telefonu na številko (068) 84115. Šahistke bodo igrale v posebni skupini, s tempom igre 10 minut. Šahisti Iskre, prijavite se polnoštevilno!

V dvorani delavskega samoupravljanja Elektromehanike je bilo v nedeljo, 21. marca, finalno tekmovanje za prehodni pokal. Nastopile so štiri tekmovalke in 35 tekmovalcev.

V I. finalni skupini je zaslužen zmagal z veliko prednostjo Jože Kerec, ki je dosegel 10 točk, kar 2,5 točk več od drugouvrščenega.

Naslednji tekmovalci so se uvrstili takole: Brane Deželak 7,5, Lojze Deželak 7,5, Martin Berce, ml. 7, Vinko Zorman 6, Albin Oblesčak 6, 7. in 8. mesto si delita Miha Šmid in Marjan Planinc s 5 točkami, 9.–12. mesto pa Pavle Jereb, Franc Ciperle, Karel Kmetič, Franci Drešar s po tremi točkami, Milan Bulič, Janez Režek, Jože Pogačar, Bojan Žbogar, Milan Bajič, 18. in 19. mesto si delita Janez Taberne in Rihard Piskar, Zdenko Tomc, Franc Šimnovec, Franc Torbar, zadnji v drugi skupini pa je bil Martin Berce, st.

V predtekmovanju, ki je bilo 13. marca letos, so igrali naslednji (zaključnega tekmovanja se niso udeležili, zato jim pripadajo mesta od 24. do 35.): Gavrič, Jeraj, Krek, Blaznik, Vehovec, Juhant, Župan, Koželj, Rebolj, Jerman, Naglič, Borštan.

V ženski skupini je zmagala s tremi doseženimi točkami Erna Ječnik pred Majdo Kim 2, Marto Oblak 1 in Lucijo Čičak brez točke.

Tempo igre je bil v predtekmovanju 15 minut, v finalu 10 minut, za ženske pa enotno 30 minut.

Kljub odlični organizaciji in finančni podpori ter prispevkom raznih TOZD v obliki nagrad zmagovalcem, pa si želijo organizatorji širšega sodelovanja od priključenih zunanjih TOZD. Vendar pa že sedaj pripominjajo, da je šahovska sekcija kranjske Elektromehanike dokazala, da je v okviru delovnih organizacij vrhunska po kvaliteti in množičnosti.

S. F.

Iskra — pot za film med množice

Pogovor s članom žirije XV. jugoslovskega festivala kratkega in dokumentarnega filma v Beogradu — Tometom Momirovskim.

„Film mora najti svojo pot do delovnih ljudi in pri tem morajo tudi delovni kolektivi, kot je Iskra, odigrati svojo vlogo,“ je menil v posebnem pogovoru za Iskra znani makedonski književnik in predstavnik jugoslovske skupnosti PEN, član žirije XV. festivala kratkega in dokumentarnega filma v Beogradu, Tome Momirovski.

Na vprašanje, kaj nasploh sodi o kakovosti filmov letošnjega festivala in še posebej o strukturi filmov v luči delavske kulture, je najprej, kot novost, omenil demokratizacijo glede prijavljanja, kajti tokrat so filmske proizvodne hiše poslale na festival vse, kar se jim je zdelo predstavitve vredno. „Na ta način smo dobili na festivalu filme treh kategorij: sveže, samobitne stvaritve tako mlajših, kot starejših avtorjev, profesionalno korektno, ampak zelo slabe filme, ki opozarjajo že na globoko krizo v naši kinematografiji, tako da bi morala naša družba o teh estetskih in idejnih zagatah resno razmisliti.“

Tudi v zvezi s podaljšanim vprašanjem, če bi delavci take filme razumeli, Momirovski ni nehal biti kritičen:

„Nekateri so res skušali svoja krizna stanja zakriti s tem, da so se zatekli v nekakšne avtorske izraze. Publika na festivalu sploh pretežno ni delavska, ampak so tu sedeli zlasti študenti, polizobraženci, navdušenci in profesionalci; žal — ali k sreči — delavcev tu ni bilo veliko, a če bi bila publika delavska, večine filmov ne bi mogla sprejeti z razumevanjem. Kakih 20 do 30 filmov bi jih najbrž celo ogorčilo. Obratno pa je bilo tudi kakih 30 solidnih, dobrih filmov, ki so bili ljudem razumljivi, ne da bi bili šablonski ali pragmatični; niso bili enolinjski, drzavni, pač pa so enostavno govorili resnico o ljudeh o naših delavskih sredinah. Pogostokrat so bili taki filmi takoimenovani namenski, to je naročeni ekonomski propagandni filmi, v katerih si pa čutil povezavo z neko delovno organizacijo. Tak dober film je bil, na primer, prikaz Kamnika in njegove industrije...“

Potemtakem namembnost filmov, čeprav gre za naročene stvaritve, ni v opreki s kvaliteto?

„Nikakor ne, prav nasprotno! Naša žirija se je celo odločila, da svetu festivala predlaga, da poslej igranega, dokumentarnega in animiranega kratkometražnika, med katere se je vtihotal tudi namembni film, v festivalski program enakovredno vključi tudi to vrsto ekonomskopropagandnih filmov. Če je neka delovna organizacija dala za to denar, to ni nekaj, kar bi filmu vrednost zmanjševalo, ampak nekaj, kar mu vrednost veča. Že zdaj smo videli nekatere take naročene filme, katerih veljavnost bo ostala, ne glede na čas...“

Mimogrede je Momirovski, literarno zasnoval, navrgel nekaj filmov, ki so mu bili na letošnjem festivalu najbolj všeč: „Avstralija“ makedonskega režiserja Stoleta Popova, „Prizor“ Živka Nikoliča, „De Jongovi“ Miče Miloševića...

Ko sem ga vprašala, če se v jugoslovske kratkih filmih odražajo problemi naše samoupravljalne družbe, je menil, da si, žal, v nekaterih kratkometražnikih razbral nasprotna stališča. Nekateri avtorji so te ideje celo deklarirali ali pa so vzbudili pri publiku nejasne vtise.

Film „Ne ubijati“ na primer degradira čisti motiv in vrednost ljubezni ter s tem, da vulgalizira problem abortusa, ponuja nekakšen krščanski vzor pogleda na stvar; film „Negovateljica“ pa na odvraten, neestetski način razkazuje starce in starke v njihovem bednem telesnem stanju, ko ne morejo ne jesti, ne spati, ne živeti... Tudi pri filmih, ki so neposredno obdelovali temo naše revolucije, sem opazil nekatere poizkuse, da revolucijo prikažejo le površno, oz. da ji vrednost čimbolj znižajo... Bili so tudi primeri, čeprav ne tako številni, hermetično, zaprtega filma, z izrazito negacijo našega časa, filmov s pretirano izumetničenostjo in formalizmom v eksperimentalni fazi...“

Za konec je Momirovski — potem, ko je vendar še enkrat opozoril na velik kulturni in politični pomen kratkega filma v naši družbi — odgovoril še na vprašanje, kako je z možnostjo prikazovanja teh in drugih filmov v kulturnih domovih in po delovnih organizacijah? Kako je sploh s tehnično

Tome Momirovski

opremo tolikih domov kulture in dvoran po tovarnah? Ali morda Iskra kot proizvajalec kinoprojektorjev lahko pri tem kaj pomaga?

„Naši domovi kulture, pa tudi delovne organizacije so v tem pogledu še zelo slabo opremljeni. Če je v socializmu kultura stvar celotne družbe, potem bi tu res morali storiti veliko več, kot smo do sedaj. Tehnična opre-

ma, zlasti kinoprojektorji, celo v kinematografih pogosto niso na zadostni višini... Toda, če smo samoupravljalna družba, se ne smemo zadovoljiti s tem, da se kultura, v tem primeru film, samo institucionalizira v kinematografih. Ne gre za to, da bi morali kupovati usluge. Taka pobuda mora priti predvsem iz delovnih organizacij samih. Zakaj ne bi predvajali filmov tudi v delovnih organizacijah? Tu bo pa, seveda, treba začeti s široko akcijo za nabavo tehnične opreme.“

Industrija je tu zainteresirana tudi z izdelavo ekonomsko propagandnih filmov, ki so nujni za boljše spoznavanje, za prodajo in promet blaga, za prenos tehnologije; po eni strani gre za širši ljudsko prosvetni značaj takih filmov, po drugi pa za povsem strokovni vidik. V vseh teh zadevah bi se kompleks Iskre zelo dobro in nujno vključil v to prizadevanje.

Mislím, da bi morali izdelati tipizirane aparate, da bi morali najti ustrezne kredite in skleniti vzajemne družbene dogovore. Ljubljanska „Scena“, na primer, že nekaj let uspešno sodeluje z nekaterimi gledališči v Makedoniji. In vendar gre tu le za majhno delovno organizacijo; zakaj se ne bi Iskra lotila podobnih nalog v opremlitvi ljudske kinematografije v Makedoniji, po vsej Jugoslaviji, v veliko večjem obsegu? S tem bi se tudi narodi in narodnosti Jugoslavije med seboj še bolj spoznali, to pa bi dalo priložnost za tembolj neposredne konfrontacije, saj je film najbolj dejavna vrsta umetnosti. Za dojemanje slikarstva ali, recimo, literature je potrebna že neka predkultura. Film pa s svojo abstraktno konkretnostjo, s svojimi simboli, učinkuje takoj, sam in naravnost; je razumljiv vsem — seveda če je dober film!“, je sklenil Tome Momirovski. mak

KULTURNI DOSEŽEK, KI MU BOTRUJE ISKRA

Prva postaja razstave 100 grafičnih listov v Sarajevu

V sarajevski Skenderiji se je zbralo v četrtek zvečer približno 250 povabljenih gostov iz vse republike Bosne in Hercegovine. Prišli so na otvoritev grafične razstave, ki jo je pod mentorstvom združene Iskre priredila Moderna galerija v Ljubljani. Z rahlo zamudo, ki je malone pri vseh umetniških prireditvah že v navadi, je zbranim spregovoril za uvod direktor Umetniškega paviljona — Collegium artisticum Hadži Halilović, takoj nato pa Novalija Fikret, podpredsednik kulturne skupnosti, ki je razstavo tudi po kratkem nagovoru uradno otvoril. V skromnih besedah je med drugim pohvalil prireditelje, ki so se zavzeli, da bodo tudi prebivalci republike Bosne in Hercegovine in posebej njenega glavnega mesta Sarajeva lahko občudovali izbor 100 grafičnih listov z mednarodnega bienala grafike v Ljubljani, saj predstavlja grafika v Jugoslaviji pomemben umetniški dosežek, vreden vsega priznanja. S ploskanjem so nato vsi povabljeni gostje pozdravili navzočega direktorja Moderne Galerije v Ljubljani Zorana Kržišnika in direktorja za stike z javnostjo združene podjetja Iskra Boštjana Barboriča.

Collegium artisticum, kjer bodo 15 dni razstavljene grafike, deluje približno eno leto. V tem času se je zvrstilo v njegovem Umetniškem paviljonu 15

različnih umetniških razstav, ki si jih je ogledalo — tako vsaj cenijo — približno 250.000 obiskovalcev, poprečno 1000 do 1500 obiskovalcev vsak razstavní dan.

Razstavo bodo po besedah direktorja Zorana Kržišnika predstavili po končanem ogledu v Skopje, od tam pa bo začela svojo dolgo pot po umetniških galerijah v tujini. Marjan Kralj

V Iskri na Tržaški cesti ustanovljena prva OO RKS

Na pobudo članov osnovne organizacije sindikata Iskra, TOZD Inštitut za prenosno tehniko so na letni konferenci OOS sprejeli sklep o ustanovitvi osnovne organizacije Rdečega kríza.

Ta sklep so realizirali 20. februarja 1976, ko so se po uspešni krvodajalski akciji, ki se je je udeležilo preko sto krvodajalcev s Tržaške 2, zbrali na ustanovnem občnem zboru OO-RKS.

Na tem zboru, ki mu je prisostvoval tudi predsednik OO RKS Maks Klanjšek so prisotni sprejeli pravilnik OO RKS Iskra, Ljubljana, Tržaška 2. Na predlog izvršnega odbora OOS

Stoletni Cankar

Če bi Ivan še živel, bi bil letos maja star sto let. Toda komaj 42 let star je ta slovenski pesnik, pisatelj in dramatik, glasnik prihodnjega časa umrl. In vendar ostaja Cankarjevo delo ob sedanjí stoletnici avtorjevega rojstva živo in aktualno, kot da bi ga pisal danes.

Rojen v hišici revne družine na Klancu na Vrhniki, se je vse svoje življenje na klancu hudih preizkušenj boril za slovenske besede in socialno pravico, boril proti avstrijkanstvu in klerikalizmu, proti licemerstvu in hlapčevstvu, boril za to, da bi „družben naprev dobila pesem o lepi naši domovini.“

Ste brali Cankarja? Če ga niste, vzemite v roke njegove knjige! Odklenil vam bo doslej morda gluho kamrico srca; napojil vas bo z zvonečo lepoto svoje literarne besede; kljubovalno vam bo vzravnal hrbet, da boste tudi pri vsakdanjem delu, na vsakdanjih poteh začutili vso zlahtno polnost življenja. Ves nežen je bil Cankar, ko je govoril o svoji materi; kljub težavam in notranji razklanosti je ostajal neomajan njegov uporni učitelj Jerman v Hlapcih; s pravcato svetopisemsko revolucionarnostjo je opisal tožbo Hlapca Jerneja, ki ob koncu, ogojlfufan za štiridesetletno delo in ponižan od vseh, zažge gospodarjevo hišo.

Prav Hlapec Jernej, ki ga je Cankar napisal leta 1907, v času, ko je bil kandidat slovenske socialno demokratske stranke v rudarskem Zagorju, je blesteča umetniška stvaritev, ki je hkrati tudi najbolj izrazito revolucionarno delo slovenske književnosti, prevedeno že doslej v vrsto svetovnih jezikov. Nekateri so ga označili celo za „pesniško prepesnitev Marxovega komunističnega manifesta.“ Novela Hlapec Jernej, pa tudi sama takratna Cankarjeva predvolilna politična kampanja med zasavskimi in tržaškimi delavci, izpričuje, kako se je Cankar, sicer ves subtilen v svojem čustvovanju, krepko in pogumno opredelil za socialistično prihodnost slovenskega naroda. „Ničesar se ne bojim,“ je pri Hkrati pa je tudi iz vsega njegovega dela in tudi iz razlogov z delavci jasno razvidno, da je bila njegova vizija socializma zahteva po resničnem človeškem, demokratičnem, in razumnem socializmu. „Pri ljudstvu lahko vse dosežeš, le neumnost je treba izgnati“, je pisal v tistih časih Štefki Loefflerjevi. In kot je razvil in visoko dvignil Rdeči prapor, tako je stopil za njim z belo

krizantemo v gumbnici; belo krizantemo, ki mu je bila simbol lepote in sanj.

Delavci danes Cankarja vse bolj razumejo. Kakšen neposreden stik z delavci dobi, recimo, vselej igralec Boris Kralj, kadar po naših delovnih kolektivih recitira čudoviti odlomek iz Cankarjeve Domovine, s posmehom debelemu gospodu, ki je zaradi svojih lastnih interesov imel dolg govor o domovini, medtem ko Cankar ob koncu ožarjeno napove drugačno domovino: domovino, ki je „boj in prihodnost.“

Delavci samoupravne socialistične družbe poslušajo še vedno živlega Cankarja in nadaljujejo njegov boj. Delavci terjajo delavski napev pesmi o lepi naši domovini. Mara Ovsenik

100-letnica telefonije

Prenos sporočil na daljavo je potreba, ki je pri človeškem rodu stara prav toliko kot potreba po skupinskem lovu. Ljudje so si nekaj pomagali z različnimi sredstvi — kresovi, bobnanjem, dimnimi znaki ali golobi...“

Po francoski revoluciji se je pojavil sistem ročic na visokih stolpih. Iznajdatelj tega sistema je Chappé. S premikanjem ročic so prenašali obvestila od stolpa do stolpa. Ta sistem se je do leta 1840 razširil po vsej Evropi.

Odkritje Ersta, da se magnetna igla odklanja v električnem polju, je izkoristil Morse in leta 1837 uvedel šifriran prenos črk in števil. Za tako zvezo je potrebna ena žica, drugi vod pa predstavlja zemlja. Na tej osnovi je

ATA 20 K je zaradi moderne, funkcionalne oblike, praktičnih dimenzij ter možnosti prenašanja med pogovorom primeren za stanovanja, manjše poslovne prostore, pisarne, hotele, bolnišnice, ipd. Izdelan je v raznih barvnih kombinacijah.

bila l. 1870 vzpostavljena 15.000 km dolga zveza od Londona preko Bombay do Kalkute in je delovala do l. 1931.

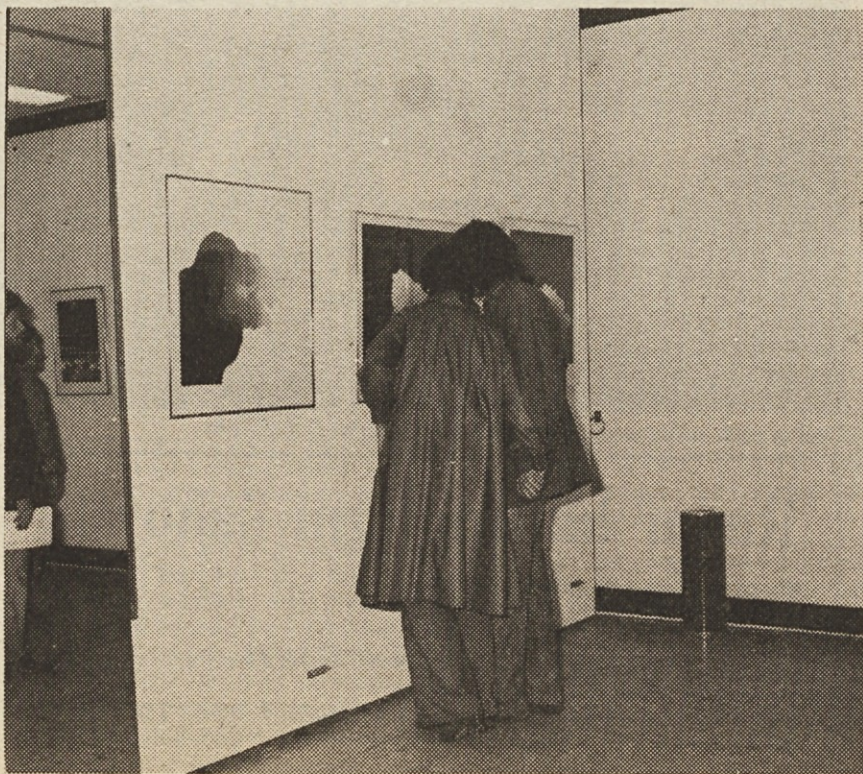
L. 1854 je Charles Boursenh objavil prvi članek o prenosu govora na daljavo. Gibljiva ploščica bi se zaradi zvočnega valovanja tresla in povzročala impulze električnega toka.

L. 1861 je Philip Reis izdelal princip telefona. Na oddajni strani je membrana iz kože, ki v odvisnosti od govora povzroča prekinjanje tokokroga. Na sprejemni strani pa je električni magnet. Ta v odvisnosti od električnega toka povzroča vibriranje kovinske igle, ki pri tem oddaja nek ton.

14. II. 1876 sta Ilish Gray in Graham Bell prijavela prvo uporabno napravo. Pravico patenta je pridobil Bell. Tako mineva letos 100 let od odkritja primerne naprave za prenašanje zvoka na daljavo. Gray je uporabil na oddajni

P. J.

(Nadaljevanje na 7. strani)

Razstava v Sarajevu je vzbujala veliko zanimanje in tako bo najbrž tudi na vsej njeni nadaljni poti.

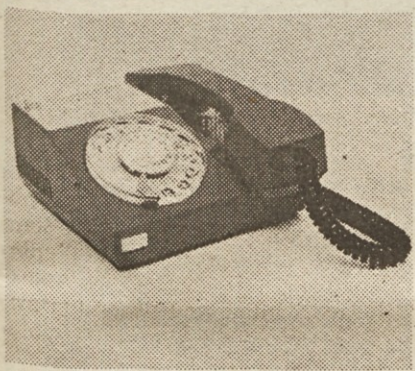
(Nadaljevanje s 6. strani)

ni strani posodico s posebno tekočino, v katero se je pogrezala igla, ki je na membrani. Tako se je spreminjala upornost tokokroga. Bell je uporabil na oddajni in sprejemni strani elektromagnetni princip. Membrana s ploščico se je tresla in povzročala izmenične tokove v navitju. Oddajna energija je bila tu mnogo manjša kot pri Grayevi iznajdbi. Na oddajni strani (mikrofon) se je uveljavil Grayev princip s tem, da je tekočino zamenjal hrapav ogljeni zdrob. Ko membrana pritisne na zdrob, je stik med zrnji tesnejši in upornost je manjša. S tem je omogočen primeren oddajni nivo. Ta princip je v uporabi še danes.

Seveda so uporabniki prvih telefonov slišali sebe močneje kot sogovornika, saj sta bila oba mikrofona in obe slušalki vezani na istem tokokrogu zaporedno. Tako si lasten govor slišal neposredno v svoji slušalki, do sogovornika pa je govor prišel oslabljen zaradi vmesne linije. Šele z uvedbo indukcijske tuljave, ki je vezana kot diferenčni transformator, je onemogočen sprejem govora v lastni slušalki.

Zmagovita pot telefona se je kmalu pričela. Prvi telefonski pogovor pri nas je bil v Ljubljani 16. 10. 1897 in dva meseca kasneje v Mariboru. Že 1. 1900 je imela Ljubljana 192, Maribor pa 68 telefonskih naročnikov.

L. 1919 je imelo 52 krajev v Sloveniji telefonski promet in skupaj približno 1060 naročnikov. Potem je število telefonskih naročnikov naraščalo zelo počasi, saj je bilo l. 1939 le 4712 naročnikov.

Pri telefonskem aparatu tipa ATA 30 K je opuščena klasična oblika. Ima izredno ugodno lego mikrotelefonske kombinacije. Primeren je predvsem za poslovne prostore. Na voljo je tudi v stenski izvedbi – tako ga je možno obesiti na steno povsod tam, kjer primanjkuje prostora. Barvne izvedbe so različne.

Telefonski aparat ATA 40 je prejel številna priznanja tako doma kot v tujini. Prilagojen je vsem zahtevam naj-sodobnejše telefonske tehnike, saj omogoča več funkcionalnih možnosti uporabe. Aparat je izdelan v črni barvi, s tastaturo ali s klasičnim številčnikom ter ojačevalnikom z zvočnikom in mikrofonom. Ima še druge dodatke. Primeren je za poslovne ljudi in zahtevnejše uporabnike.

Telefonski aparat ATA 60 je primeren za reprezentativne prostore pa tudi za stanovanja. Novost pri tem tipu je, da lahko vežemo dva ali več aparatov zaporedno brez motenj pri izbiranju. Vnaprej določeni aparati lahko prevzamejo pogovor ostalih aparatov brez možnosti prisluškovanja.

V letu osvoboditve je bilo v Sloveniji 249 telefonskih central, od tega 10 avtomatskih s 5460 naročniki.

Leto 1955 je rojstno leto medkrajevne avtomatskega telefonskega prometa v Sloveniji. To pa pomeni začetek intenzivne izgradnje medkrajevne avtomatskega prometa. L. 1970 je bilo 50.000 naročnikov. Zdaj imamo v Sloveniji 223 avtomatskih telefonskih central z več kot 100.000 naročniki.

ISKRA je začela s proizvodnjo telefonskih aparatov l. 1948 (tip ATA 1). Leta 1952 je začela teči proizvodnja ATA 11, leta 1968 pa ATA 20 in ATA 30, leta 1972 ATA 30 K, leta 1974 ATA 20 K in ATA 40 ter leta 1975 ATA 60.

Doslej je bilo v Iskri narejenih prek 1,6 milijona telefonskih aparatov. Proizvodnja pa še vedno močno narašča.

M. Marc

Tehnika in okolje

Iz tehničnih razlogov kar z izdatno zamudo prinašamo zapis našega sodelavca Staneta Fleishmana o razstavi „Tehnika in okolje“, ker je prav gotovo aktualen, žal pa ga prej nismo mogli objaviti zaradi pomanjkanja prostora.

Ogledal sem si razstavo „Tehnika in okolje“, ki je bila v Ljubljani na Gospodarskem razstavišču. Od 4. do 10. februarja razstavlja 62 razstavljalcev iz Avstrije, Belgije, Švice, ZRN, ZDA in Jugoslavije stroje in opremo za zbiranje, sortiranje in vračanje odpadnih surovin v proizvodnjo.

Po vseh mogočih razstavah, prireditvah in sejnih, ki smo jih vajeni iz Jurčka in drugih razstavnih poslopij, je ta vsekakor izjema. Ne samo po tem, da je skoncentrirana v Obokani hali, pač pa po tematiki.

Ta že sama po sebi predstavlja znaten premik naprej v miselnosti, ki sledi tisti, da je eksploatacija naravnih virov neizčrpen in neustavljivi proces. V obdobju po naftni krizi – pa naj je bila realna ali samo spretno inscenirana komedija, ki naj bi organizatorjem vrgla dodatne dobičke – so vedno glasneje prihajala na površje varila, da so naravni surovinski in energetski viri zlorabljeni že v tolikšni meri, da jih lahko lepega dne preprosto – zmanjka. Zato so našli tudi vzroke – vse od nepremišljene, nenačrtovane in pogosto mnogo preobširne in širokogrudne eksploatacije, pa do samega odnosa uporabnikov do odpadkov, ki nastanejo pri predelavi. Le-te se pogosto nepremišljeno zavrže, kljub temu, da bi jih prav lahko zbrali in vrnili proizvodnji. Sekundarna lastnost takega ravnanja pa je seveda vse večja in neobzdana onesnaženost okolja. Če se že mnogi ne zavedajo, da bi lahko prihranili čedne vsote, če odpadnih surovin ne bi slepo razmetavali, je večini že popolnoma jasno, da škodimo naravi in posredno tudi sami sebi. Navidezno se res vedno bolj odtujujemo naravi. To si pač razlagamo s stopnjo civilizacije, načinom življenja, ki mu botruje kronično pomanjkanje časa, pa vendar si v istem hipu priznavamo, da pravzaprav še nikoli nismo bili tako hudo potrebni narave. In to ne narave, kjer se zbirajo strupene odplake, plastične vrečke, prebrani časopisi in zarjaveli hladilniki, kjer pihajo vetrovi, ki se jih vidi, pač pa spokojne, čiste, za nas že idilične.

Odkritje, da očiščevanje in vračanje narave same sebi – in s tem nam – ni samo dejavnost povezana z velikimi

stroški, problemi in negotovimi rezultati, pač pa tudi s smotnejšo proizvodnjo, ni novo. Vzemimo samo primer železarn, ki je pri večini najbolj poznana. Staro železo – in to so prav tisti nešteti zarjaveli kupi štedilnikov, hladilnikov, karoserij razbitih avtomobilov, ki se pri nas tako množijo, da bodo kmalu postali turistična zanimivost – zavzema v proizvodnji novega železa pomemben delež. V skladu s samoupravnimi interesi bi bilo, če bi te odpadke zbirali in oddajali npr. Dinosu. Nedvomno bi s tem precej prispevali k zmanjšanju devizne kvote, namenjene za uvoz starega železa.

„Tehnika za okolje postaja življenjska nujsnost današnjega časa“, je med drugim zapisano na informativnem listu enega od razstavljalcev na omenjeni razstavi, ljubljanskega inštituta „Jožef Stefan“. Priobčili so tudi rezultate meritev osebnosti toksičnih elementov v organih rib. Iz podatkov je razvidno, da sta reki Sora in Sava na ljubljanskem območju naseljeni z ribami, ki imajo v mesu točno dovoljeno vrednost živega srebra – dovoljena vrednost se kaj kmalu lahko poveča v prekoračeno! Glede tega je celjsko področje na boljšem, pač pa je spodnji tok Savinje močno onesnažen s cinkom in kadmijem, v posameznih primerih pa celo z arzenom! To so podatki, ki prestrašijo celo hladnokrvneže – pa vendar vse skupaj ni nepopravljivo zavoženo. Na razstavi je prikazano lepo število strojev, ki vodo lahko očistijo. In ne samo to – strupene snovi lahko celo zberejo, sortirajo in predelajo v znova uporabne snovi.

Pred vhodnimi vrati razstavnega prostora je postavljen pano s preslikanim besedilom ustave, ki se nanaša na pravice delavnega človeka do čiste okolja. Vsi samoupravljalci smo prispevali svoj glas k zahtevi po čistem, zdravem okolju, ki edino lahko prispeva k vsestranskemu in svobodnemu razvoju vsakega posameznika. Razstava je k temu pristavila sporočilo, da tehnika in tehnologija nista namenjeni samo varstvu okolja, temveč sta postali tudi pospeševalki tehnologije same.

Iskrini pooblaščenici za propagando so zadel v črno, ko so pričeli reklamo za televizorje vseh vrst – rama – povezovali z risankami za najmlajše. Očitno se dobro zavedajo, da je starostni obseg „najmlajših“ silno velik, saj ni nobena skrivnost, da se petnajst minut čez sedmo zvečer navadno zbere pred televizorjem kar cela družina. Prav tako ne manjka zlobnih izjav, da so te minute najboljši del sporeda ljubljanske televizijske hiše po zgodovinskem večeru, ko so nehali predvajati nepozabno serijo Mestece Peyton.

Ne vem sicer, če pri izbiranju risank sodelujejo možje propagandisti, dejstvo pa je, da se vedno bolj čuti poseganje strokovnjakov za vzgojo. Morda je to posledica razgretih članov iz revij Otrok in družina, Jana, pa tudi dnevnega časopisja, kjer so besno napadali risanke v stilu Toma in Jerrya. Trdili so, da je edino sporočilo Detla in njemu podobnih v besedah: – Kdo bo koga?!

Pa kaj, ko se tega otrokom – pa tudi marsikateremu odraslemu konzervativcu – ne da dopovedati. Trmasto vztrajajo pri trditvi, da se pri teh risankah prav iz srca nasmejijo, česa drugega pa tudi ne zahtevajo. Vse preveč jim je pri srcu napeta akcija, zavidljiva tehnična raven in nešteti duhoviti prizori „nevezgojnih“ risank. Vsega tega kar ne more nadomestiti počasno, mlačno in z za lase privlečeno fantazijo abstraktno upodobljenih strašil, medvedkov in kaj vem česa še, natrpano bero „vezgojnih“ risank.

Slišal sem nekoga, ki je iz srca prosil, naj ne naredijo iz vsega tega celodnevne šole ...

–Fn–

Sodobni, rumeno pobarvani tovornjaki za odvoz odpadnih snovi čakajo na začetek „svojega dela“.

Ne zamudite ugodne priložnosti

Avtoprikolica (manjša) v kampu Runke pri Premanturi.

Danes ponovno objavljamo prijavnico za letovanje v najetih počitniških zmo-gljivostih (ne v Iskrinih domovih).

Vse zainteresirane za letovanje, katerega smo razpisali v prejšnji številki glasila „Iskra“, prosimo, naj se prijavi čimprej, najkasneje pa do 15. aprila 1976.

Počitniška skupnost Iskra

To je pa večja prikolica za številnejšo družino.

Prijavnica za letovanje

PRIJAVNICA ZA LETOVANJE

Podpisani
zaposlen v ZP ISKRA – DO
TOZD
telefon: v
STANUJOČ:
Prijavljam se za letovanje v
z menoj bodo letovali še naslednji družinski člani:
žena – mož
otroci (navesti letnico rojstva, z ali brez ležišča)
1.
2.
3.
4.
5.
Letovati želim v času od do
ali od

Podpis:

ZAHVALA

Ob nenadomestljivi izgubi drage mame
ANGELE REZAR

se iskreno zahvaljujem sodelavcem, ploščatega releja v TOZD – TEA za izraze sožalja, podarjeni venec, denarno pomoč in spremstvo na njeni zadnji poti

žalujoča hčerka
Milica REZAR

ZAHVALA

Ob prerani izgubi moje drage mame
MARIJE NOSE

se iskreno zahvaljujem vsem sodelavkam in sodelavcem v umerjevalnici števec za izraze sožalja in denarno pomoč
hčerka Vidmar Rezka

ZAHVALA

Ob smrti dragega očeta
JOŽETA KOKOLA

se iskreno zahvaljujem vsem sodelavcem TR – ATC na Laborah za izraze sožalja, podarjeni venec in še posebej tistim, ki so ga spremljali na njegovi zadnji poti
Peter Kokol

ZAHVALA

Ob boleči izgubi moje drage mame
FRANČIŠKE ŠMID

se iskreno zahvaljujem sodelavcem in sodelavkam Elektromehanike – To-varne merilnih instrumentov Otoče, za podarjene vence, izraze sožalja in številno spremstvo na njeni zadnji poti

sin Franc z družino

ISKRA
Štev. 12 – 27. marec 1976

Izreden dosežek Iskraša Bogdana Norčiča za konec sezone

Ljubiteljev smučarskih skokov in poletov pri nas prav gotovo ni malo, saj je Planica tista, ki že desetletja navdušuje za to lepo in vsekakor tudi atraktivno športno zvrst. Tudi to drži,

Že na velikanki v Oberstdorfu pa se je našemu Bogdanu Norčiču iz Elektromehanike „odprlo“ in po solidnejši uvrstitvi smo računali, da se bo v tekmovalni sezoni s pokal Kongsberg in 8. memorial Janeza Polde odrezal še bolje.

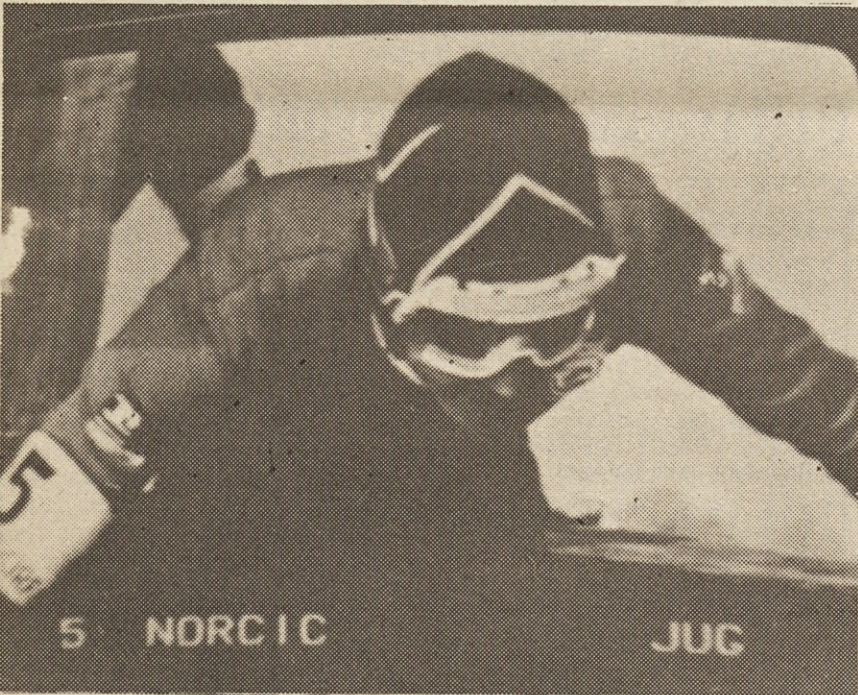
Bogdan Norčič med svojim poletom na 129 metrov.

da imamo pri nas leto za letom lepo število mladih in drznih smučarjev, ki se doma in v tujini poganjajo po strmih zaletiščih različnih skakalnic, da bi v družbi svetovnih mojstrov tega športa pokazali kaj znajo in zmorejo.

V minevajoči zimski sezoni so se tako naši skakalci udeležili dolge vrste manjših in večjih skakalnih prireditvev, vendar bera solidnih uvrstitev je bila skromnejša od pričakovane, kar je nedvomno marsikdaj pomenilo razočaranje. Res je sicer, da včasih v navdušenju od naših tekmovalcev terjamo preveč, vendar v letošnji sezoni so nas resnično večkrat razočarali, kot razveselili.

To pot nas ni razočaral. V tekmovalni sezoni s pokal Kongsberg je dosegel med našimi skakalci letos daleč najboljši rezultat. Po zaradi sunka vetra pokvarjenem skoku, ko je obstal pri 100 metrih, je v drugi seriji poletel na odličnih 129 metrov in si s skupno oceno 247,3 točk priboril odlično 2. mesto, za zmagovalcem Hansom Wallnerjem, ki je s skokoma 110 in 126 metrov in 260,6 točkami postal 23. zmagovalca pokala Kongsberg. Bogdanu Norčiču za ta njegov odličen športni uspeh iskreno čestitamo posebej še, ker je za seboj pustil dolgo vrsto skakalcev svetovnega slovesa.

J. C.

Posnetek B. Norčiča s televizijskega zaslona, ko je pred nedavnim skakal v Oberstdorfu.

Šahovski dvoboj s šahisti Gorenja

V Velenju je bil 20. marca dvoboj s šahisti TGO Gorenje. Udeležili so se ga samo šahisti iz tovarne gospodinjske opreme, šahisti iz ostalih TOZD ZP Gorenje pa niso prispeli tako, da je bil dvoboj namesto na dogovorjenih 30 deskah samo na 13. Iskraši so sestavili dve enakomerni ekipi in tako razpolovili moči.

Rezultat prvega dvoboja je bil 3,5 : 9,5 za Gorenje. Posamezni šahisti so dosegli naslednje rezultate: zmagali so Jože Kerec, Miha Šmid, Lojze Deže-

lak; remiziral je Stane Cimerman, izgubili pa so: Dane Černe, Stane Zemljčič, Ilija Vardič, Spasoje Kosorič, Zoran Barešič, Vinko Zorman, Pavle Jereb, Milan Kukovec, Erna Ječnik.

V drugem dvoboju, ki smo ga prav tako izgubili z rezultatom 4 : 9, pa so bili uspešni naslednji šahisti: Jože Špende, Bogdan Brezigar, Milan Škof; remizirala pa sta Mladen Baččovanović in Lucija Čiček, izgubili so: Milovan Rulić, Riko Piskar, Metod Bolte, Igor Dubrovski, Milan Bulić, Metod Drčar, Jože Pogačar in Lado Anžur.

Naslednji četrti dvoboj bo prihodnje leto v Ljubljani.

B. B.

Obvestilo

Planinska sekcija ISKRA Elektromehanika Kranj organizira v soboto in nedeljo, 3. in 4. aprila 1976 planinsko-smučarski izlet na SONNBLICK (Avstrija).

Odhod avtobusa izpred kina Center bo v soboto ob 8. uri, cena prevoza je 20 din, kavčija pa 5 din. Prijave sprejema tov. Olga Pajk, tajništvo ERO, tel. 2822 do vključno srede 31. marca, lahko pa se prijavite poverjenikom sekcije.

Vabljeni!

V. SMUČARSKI DVOBOJ MED TOZD MSO IN PTT MARIBOR

V organizaciji smučarske sekcije pri PTT Maribor je 6. 3. 1976 potekal tradicionalni dvoboj v veleslalomu na smučišču Pungart Mala Kopa na Korškem. Tudi močan mraz (-12), veter ter naletavajoči sneg nista zmanjšala tekmovalne vneme med udeleženci tega srečanja, ki smo se zbrali že dan prej v Partizanskem domu na Mali Kopi. Na štartu se nas je zbralo 29 od 36 prijavljenih. Proga je bila dolga okrog 700 m in je imela 31 vrtic. Tudi letos smo bili dobro pripravljeni in zmagali s prednostjo skoraj 17 sekund.

Po končanem tekmovalju je v krajšem govoru pozdravil vse udeležence tega tekmovalja direktor PTT Maribor Martin Prevorčnik in poudaril pomen ne samo tekmovalja, ampak vsestranskega sodelovanja na delovnem in športnem področju. Ob burnem aplavzu je nato pomočnik direktorja ing. Danilo Godec podaril prvim petim kolajne in lična priznanja, ekipi MSO pa lep pokal v trajno last. Po skupnem kosilu je v prijateljskem vzdušju hitro minil čas in spet se je bilo treba posloviti za leto dni.

Rezultati tekmovalja: Berto Ribič 1,02,00 (Iskra), Miloš Zakrajšek 1,02,00 (Iskra), Drago Puš 1,02,30 (Iskra), Marjan Sevšek (PTT), Janez Završnik (Iskra), Jože Škorjanc (Iskra), Franc Sevšek (PTT), Franc Kleindiest (PTT), Leopold Vajs (PTT), Dušan Dinič (PTT), Sašo Kapelj (Iskra), Mirko Kepić (Iskra), Boris Šumatič (PTT), Joško Boštjančič (PTT), Roman Jan (Iskra), Franc Jurjevčič (Iskra), Franc Krivec ml. (PTT), Metka Tomazič (Iskra), Vinko Plavčak (Iskra), Gorazd Marenče (Iskra), Zdenko Babič (PTT), Marjan Rogina (PTT), Jože Špes (PTT), Ivan Borko (PTT), Milan Fujs (PTT), Sergej Trebec (Iskra), Branko Medved (PTT). Odstopil Andrej Merc (PTT).

Zmagala je ekipa Iskre v postavi Ribič, Zakrajšek, Puš, Završnik in Škorjanc. Čas 5 : 15,50 pred ekipo PTT v sestavi Marjan Sevšek, Franc Sevšek, Vajs in Dušan Dinič, čas 5 : 32,40.

Jože Škorjanc

V SLALOMU KRANJSKIH ORODJARJEV

Preteklo soboto se je na pobočju KRPINA nad Begunjami zbralo prek 80 tekmovalcev na 4. zimskih „Olimpijskih igrah“ kranjskih orodjarjev. To tekmovalje, ki je zadnji dve leti odpadlo zaradi slabih snežnih razmer, je prav pestra poizititev v športnih dejavnostih prostega dne. Pozivlja športnega duha, potrebnega vsakemu zaposlenemu. Da pa sploh pride do take organizacije, imajo vsekakor zaslugo skoraj vedno eni in isti, za rekreacijo v TOZD zaslužni delavci. Pri organizaciji tokratne športne manifestacije so se posebno izkazali Cunk, Fajfar, Kaltenekar, Šuštaršič in Škofic. Njim velja vse priznanje, da tako tekmo-

TRI ZMAGE IN PORAZ ISKRE V VATERPOLU

V zimskem bazenu v Kranju se je nadaljevalo tekmovalje na odprtem občinskem zimskem vaterpolskem prvenstvu Kranja.

V zanimivih in kvalitetnih igrah je Iskra najprej izgubila srečanje z lju-bljanskim Korotanom z 8 : 10. V drugi tekmi pa je premagala mladince Triglava s 13 : 9.

V 4. kolu je moštvo Iskre zabeležilo novo zmago, premagalo Vodovodni stolp z 8 : 6.

V preostali tekmi je ekipa Iskre s 13 : 9 premagala tudi ekipo mladincev Triglava in je lestvica naslednja:

Kamnik	4	3	0	1	47:22	6
Iskra	4	3	0	1	42:21	6
Vodovodni stolp	4	2	0	2	27:28	4
Škrlcov	4	2	0	2	33:37	4
Korotan	3	1	0	2	23:28	2
Triglav	3	0	0	3	21:47	0

R. A.

vanje z dokaj velikim številom nastopajočih (kljub obilni podpori OO sindikata v TOZD) sploh uspe. Vsekakor pa je želja delavcev v Orodjarni, da bi takih in podobnih tekmovalj bilo čim več, saj se tako lahko spoznamo ne samo pri delu, ampak še ob prostem času, to je pri rekreaciji in zabavi.

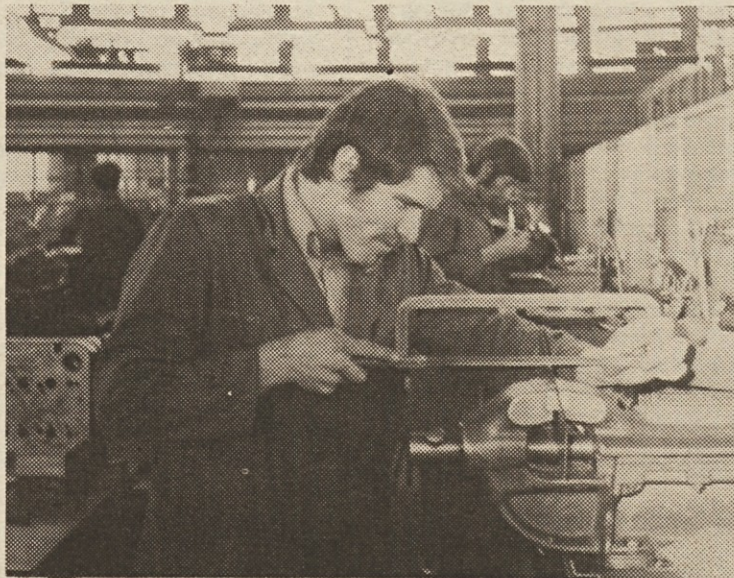
Rezultati:

1. mesto pri mlajših in zlato medaljo si je prislužil Janez Ankele s časom 37,2 sek., 2. mesto in srebrno je pripadlo neumornemu ljubitelju snežnih poljan Andreju Koželju (39,3). 3. mesto in bronasto kolajno si je prislužil Lojze Praprotnik (39,5).

Rezultati najboljših starejših tekmovalcev:

Iskra na olimpiadi

Trikrat sem obiskal Elektromotorje v Železnikih, da bi se pogovoril z našim olimpijcem Maksom Jelencem. Pa je bil vedno zdoma, zato tale zapis ni ravno „svez“.

Olimpijski tekač na smučeh – Maks Zelenc je tudi prizadeven in natančen orodjar.

O Maksu smo v našem glasilu že večkrat pisali in spremljali njegovo rast in vzpon do letos, ko je bil jugoslovanski prvak v smučarskih tekih. Udeležil pa se je tudi letošnje zimske olimpijade. Pot do uvrstitve v svetovno elito je vse prej kakor lahka. Maks Jelenc je preveč molčeč fant, da bi povedal, kaj o potokih znoja, premočenih oblekah in odpovedi zabavi. Mi, ki ga poznamo in ga srečujemo vsak dan na njegovih samotnih treningih, lahko le slutimo, koliko fant vlaga v šport. Vsak dan hodi peš v službo – 7 kilometrov v eno stran iz Dražgoš v Železnike – vseskozi po asfaltni cesti in avtobusni liniji – da nabira kondicijo. Popoldne pa ga lahko srečate pozimi na smučeh, poleti pa na imitatorju – nekakšnih smučeh na kolesčkah. Stotine, tisoče in deset-tisoče kilometrov mora imeti jesen „v nogah“, da se lahko pojavi na tekmovaljih.

Čeprav za Maksa že naprej vem, da zaradi skromnosti ne bo povedal mnogo o sebi, sem vseeno „tiščal vanj“ s tem vprašanjem.

„No, bil sem na olimpiadi. Kot jugoslovanski prvak v smučarskih tekih sem bil izbran v

1. mesto in zlato si je priboril Jože Šparovec (ki je bil prvi tudi pred 3 leti). Njegov čas je bil 37,5 sek., 2. mesto ter srebrno – Oto Govekar (39,3), 3. mesto in bronasto medaljo so podelili Milanu Koblarju (39,5).

Proga je bila dolga 400 m, imela je 32 vrtic ter je bila zelo dobro pripravljena. Kljub temu pa so vratca delala marsikomu precej težav, zato že razmišljamo, da bi naslednje tako tekmovalje imelo namesto palic, ki označujejo vratca, kaj bolj prožnega...

Franc Šenk

Nekatera gradiva smo bili prisiljeni zaradi pomanjkanja prostora odložiti do prihodnje številke. Prosimo za razumevanje.

našo olimpijsko reprezentanco. Gotovo, da je to enkratno doživetje in enkratni uspeh, če ti že to uspe. Res nisem dosegel bogve koliko, vendar, če si v svetovnem merilu petdeseti, je tudi

nekaj. Otvoritev in zaključek olimpijade je poleg nastopa na zmagovalnem odru največje doživetje, pravijo športniki. Parada športne elite sveta je gotovo veličastna manifestacija in če smeš korakati med njimi, je že to veliko zadoščenje in uspeh.

Slišal sem, da ste me večkrat iskali. Precej sem bil zdoma na tekmovaljih, prejšnji teden na Balkaniadi. Bil sem najboljši Jugoslovčan – na četrtem mestu. Za osem sekund mi je ušla medalja.

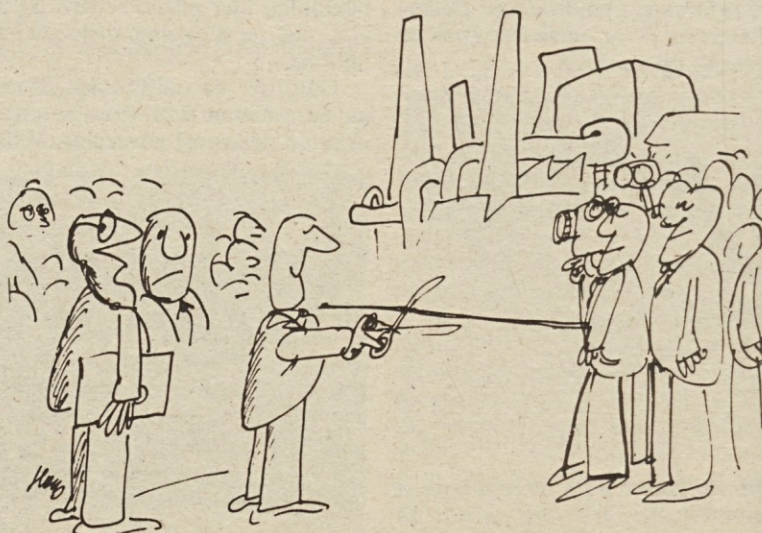
Prosil sem ga, naj mi pove še, kaj o vtisih s tekmovaljem.

„Veste, za turistične ogledne navadno sploh ni časa. Na olimpiadi sem bil frapiran od mogočnosti in praktičnosti športnih objektov. Sicer pa so dnevi minevali menjaje v treningih in tekmovaljih ter počitku, tako da za ogledne res ni ostalo nič časa. Tako je največkrat na vseh nastopih, da mnogo hodiš po svetu, pa največkrat vidiš le tisto, kar se vidi skozi okna vlaka ali avtobusa.“

Maks je umolknil, zahvalil sem se mu in brž je odhitel v orodjarno. Čez nekaj minut sem ga že našel ob „ponku“.

Kotar

IZPOSOJENO IZ PAVLIHE

– Potrpite, takoj, ko bo otvoritev naše nove tovarne mimo, lahko začnemo z rekonstrukcijo!

ISKRA – glasilo delovnega kolektiva ZP Iskra, industrije za elektronično, telekomunikacije, elektromehaniko, avtomatiko in elemente, Kranj – Urejuje uredniški odbor – Glavni urednik: Bogo Mohor, v. d. odgovornega urednika Janez Šilc – Izhaja tedensko – Rokopisov ne vračamo – Naslov: Ljubljana, Prešernova 27, telefon 24-905, int. 48 – Tisk: Časopisno-tiskarsko podjetje PRAVICA-DNEVNIK, Ljubljana.

Po mnenju sekretariata za informacije SRS je glasilo oproščeno plačila temeljnega davka od prometa proizvodov.